

Masarykova univerzita

Filozofická fakulta

Ústav religionistiky

Religionistika

Michaela Karásková

**Církev adventistů sedmého dne v České
republice**

Bakalářská diplomová práce

Vedoucí práce: PhDr. David Václavík, Ph.D.

2009

*Prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci vypracovala
samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.*

Zde bych chtěla poděkovat vedoucímu práce PhDr. Davidu Václavíkovi, Ph.D. a členům Církve adventistů sedmého dne sboru Brno - Střední.

Obsah

1. Úvod	5
2. Metodologický úvod	6
3. Vlivy utvářející Církev adventistů sedmého dne	7
3.1. Kontext protestantismu	7
3.2. Eschatologická očekávání	8
3.3. Milleritské hnutí	9
4. Církev adventistů sedmého dne	11
4.1. Vznik a vývoj Církve adventistů sedmého dne	11
4.2. Štěpení Církve adventistů sedmého dne	15
4.3. Věrouka Církve adventistů sedmého dne	17
4.4. Církev adventistů sedmého ve světě dnes	19
5. Církev adventistů sedmého dne v České republice	21
5.1. Příchod Církve adventistů sedmého dne do českých zemí	21
5.2. Církev adventistů sedmého dne za 1. republiky	22
5.3. Církev adventistů sedmého dne za 2. světové války	25
5.4. Církev adventistů sedmého dne a komunistický režim	26
5.5. Církev adventistů sedmého dne po roce 1989	33
5.5.1. Aktivity, občanská sdružení a organizace související s Církví adventistů sedmého dne	37
5.6. Adventistické teologické vzdělávání České republiky	39
6. Závěr	41
7. Seznam použité literatury	42
8. Příloha	44
8.1. Statistické tabulky	44
8.2. Digitální záznam rozhovorů – CD	47
8.3. Adventistické časopisy a literatura	48
8.3.1. Úkolky	48
8.3.2. Hlasatel pravdy	49
8.3.3. Znamení doby	50
8.3.4. Advent	54

1 Úvod

Tato práce se zabývá Církví adventistů sedmého dne (dále CASD) v České republice. Je zaměřena na příchod, vývoj, růst a existenci této církve na československém území v různých státních útvarech s různými politickými zřízeními, kterými nyní Česká republika ve 20. století procházela.

Práce je rozdělena do dvou hlavních částí. První část je věnována CASD obecně. Tato církev je v ní představena od svého vzniku a zasazena do kontextu kořenů, hnutí a vlivů, které ji utvářely. Dále je v této části zachycen vývoj adventistického hnutí a následně církve v USA s osobnostmi, které ji ovlivňovaly a formovaly, a s důrazem na momenty, které utvářely její věroučné pozice. Stručně jsou zde podány hlavní body věrouky s důrazem na její charakteristické prvky. V závěru této části je popsán současný stav CASD ve světě.

Druhá část se zabývá zásadními a výraznými změnami politické situace ve státních útvarech na československém území. Důvodem je, že každá tato změna ovlivňovala a měnila prostředí, ve kterém církve a náboženské společnosti působily. Tyto změny realizované zákony nastavovaly možnosti, hranice a omezení, jež se v životě církví citelně odrážely. Důležité zákonné úpravy jsou vztaženy k CASD. Je popsán jejich význam pro fungování této církve a život jejích členů, se zaměřením na jeho jednotlivé prvky, těmito zákony zasažené. Druhá část obsahuje také informace o adventistickém vzdělávání a informace o současné situaci CASD v ČR.

2 Metodologický úvod

Součástí práce jsou výpovědi členů CASD. Slouží ke konfrontaci informací získaných ze sekundární literatury. Dále slouží k jejich rozšíření o konkrétní zkušenosti a zážitky adventistů.

Výpovědi členů církve byly získány při terénním výzkumu, který probíhal ve sboru CASD Brno – Střední. Bylo uskutečněno 8 rozhovorů z nichž 5 bylo použito. Zbylá 3 interview nebyla použita, neboť svým obsahem nebyla přínosná a relevantní tématu. Rozhovory probíhaly od 7.3.2009 do 2.7.2009. Respondenti byli vybíráni náhodně. Respondenty bylo celkově 7 lidí z toho 2 ženy a 5 mužů. Z 5 použitých rozhovorů byly 2 respondenti ženy a 3 muži. Kvůli anonymitě budou pro potřeby této práce respondenti označeni smyšlenými jmény: pan Arbes, paní Brdečková, paní Červenková, pan Drda a pan Erben. První respondent, pan Arbes, je muž ve věku kolem 70 let v důchodu. Druhá respondentka, paní Brdečková, je žena ve věku kolem 80 let v důchodu. Rozhovor s paní Brdečkovou je částečně problematickým materiálem, neboť je napůl předčítáním jejích zapsaných poznámek a z druhé půli doplňován autentickými připomínkami a dalšími nezapsanými vzpomínkami. Tato osnova ze zapsaných poznámek byla zprostředkovatelem autentických výpovědí, které by bez ní, vzhledem k vysokému věku respondentky, mohly být výrazně okleštěné. Třetí respondentka, paní Červenková, je žena ve věku kolem 45 let pracující ve zdravotnictví. Čtvrtý respondent, pan Drda, je muž ve věku kolem 30 let, jehož zaměstnání nebylo zjištěno. Poslední respondent, pan Erben, je muž ve věku kolem 40 let, kazatel CASD.

Druhým zdrojem této části práce byly vzpomínky dalších dvou členů sboru, zachycené písemně ve formě vzpomínkové knihy. Tato byla zapůjčena jednou ze členek sboru. Obsahuje popisy situací a vzpomínky na podmínky, ve kterých se církev nacházela před 2. světovou válkou a v jejím průběhu, a které už není snadné získat od pamětníků. Při použití tohoto materiálu bylo bráno v úvahu, že jde o upravené, a tedy ne zcela autentické výpovědi. A v tomto smyslu jich bylo použito jako druhotných a doplňujících výpovědí k výpovědím členů. Pro potřeby práce bude v textu tento zdroj označen jako vzpomínková kniha Foltýnových.

3 Vlivy utvářející Církev adventistů sedmého dne

CASD má své kořeny v protestantismu, produktem jehož dalšího nejednotného vývoje bylo mezi jinými americké eschatologické hnutí 19. století, jehož vliv při utváření adventismu byl velice významný. S protestantismem má adventismus společnou značnou část věrouky, neboť na jeho principech v zásadě staví své teologické pozice. Z amerického eschatologického hnutí pak vychází některé specifické myšlenky týkající se očekávání brzkého druhého příchodu Krista, které charakterizují a odlišují tuto církev od ostatních protestantských denominací.

3.1 Kontext protestantismu

Adventistická církev nenavazuje na protestantismus přímo, ovšem velká část zásadních myšlenek a principů její věrouky z protestantismu vychází. Mezi takovými jsou důraz na Písmo, jako jedinou normu víry a života, důraz na prioritu boží milosti pro spásu a na význam osobní víry v Boha. Dalším prvkem, kterým navazuje konkrétně na baptismus, je křest v dospělosti na základě uvědomělého rozhodnutí přijetí víry.

Protestantismus je proud křesťanství oddělený od římskokatolické církve. Toto oddělení je důsledkem takzvané druhé reformace, která proběhla v 16. století. Reformace vedla k utváření protestantských proudů, ve kterých je obecně kladen důraz na autoritu Písma (*sola Scriptura*), na prioritu boží milosti pro spásu (*sola gratia*) a na význam osobní víry v Boha (*sola fide*). Důsledkem těchto principů bylo zredukování počtu svátostí na dvě (eucharistie a křest) a obnovení přijímání pod obojí pro laiky. Reformovanost protestantismu se dále odrážela v zjednodušení liturgie a kultu, odmítnutí mnišství, instituce papežství a celibátu pro kněží. Tyto důrazy a principy jsou vlastní i Církvi adventistů sedmého dne. Protestantismus byl utvářen více proudy, mezi nimiž byly hlavní luterství, kalvinismus a anglikánství, a postupem času se dělil na mnoho dalších proudů a církví. Ty neměly a nemají jednotnou organizaci, věrouku, teologii ani liturgii.¹

---

¹ Pavlincová, H., Horyna, B. (eds.). *Judaismus, křesťanství, islám*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2003. Hesla: protestantismus, reformace.

Věřouka adventistů v mnohém navazuje na baptismus, který je jedním z proudů navazujících na reformaci. Baptismus vznikl z anglikanismu počátkem 17.století. Baptisté navázali na učení novokřtěnců, umírněné mennonity a hnutí anglických independentů (puritáni). Významnou osobností baptismu byl John Smith (asi 1554- 1612), který založil první baptistický sbor v Amsterdamu roku 1609.²

Baptismus byl výrazem nespokojenosti s polovičatostí anglické reformace. Vznikly dva proudy: generální baptisté a partikulární baptisté, sjednocené až v 19.století. Baptistické hnutí se přeneslo s „otci poutníky“ do Ameriky. Nejvíce se rozšířil v anglických koloniích Severní Ameriky.

Baptismus se neváže na žádné konfese. Za jedinou závaznou normu života a víry pokládá baptismus bibli. Adventisté se k bibli staví stejně. Označení „baptismus“ vychází z jednoho z charakteristických znaků tohoto proudu, tím je pojetí křtu jako osobního závazku a vyznání víry. Takového chápání křtu je důsledkem principu dobrovolné, uvědomělé odpovědnosti, k níž zavazuje přijatý dar Kristovy milosti. Křest je prováděn zpravidla ponořením do vody. Toto pojetí křtu vedlo k institutu dvojího členství. Vedle plných členů existují „čekatelé“ či „přátelé“, kteří ještě nepřijali křest, buď kvůli nízkému věku (děti) nebo pro duchovní nezralost. U baptistů je důsledně uplatňován princip obecného kněžství a tím se odbourává hierarchické uspořádání církve.³ Obecné kněžství se u adventistů uplatňuje střídáním kázání laiků a kazatelů při bohoslužbách. Dvojí členství a křest ponořením se je v adventistické církvi také zachován. Tyto jsou charakteristiky adventistické církve, které se nedají označit jako obecně protestantské a jejich návaznost zřetelně odkazuje na baptismus.

3.2 Eschatologická očekávání

Na adventismus měl silný vliv chiliasmus, apokalyptické a eschatologické motivy, které charakterizovaly hnutí 1.poloviny 19.století, v rámci kterého adventismus vznikal. Chiliasmus je v užším smyslu názor opřený o 20. kapitulu Zjevení Janova (Apokalypsa), podle kterého před dovršením spásy nastane tisíciletá

---

² Pavlincová, H., Horyna, B. (eds.). *Judaismus, křesťanství, islám*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2003. Heslo: baptisté.

³ Filipi, P. *Křesťanstvo: Historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*. Brno: Centrum pro výzkum demokracie a kultury, 2001. str: 138-140.

říše, v níž budou spolu s Kristem vládnout jeho věrní. Širší význam chiliasmu označuje vzrušené, intenzivní očekávání bezprostředního konce dějin. Toto vypjaté eschatologické očekávání druhého Kristova příchodu mobilizuje jedince i skupiny nebo celá hnutí k radikálním postojům, odstupu od světských řádů a povinností.⁴ Chiliastická očekávání milénia (tisícileté vlády Krista) se sice v křesťanství vyskytovala po celou jeho historii, ale v 18. a 19. století tyto představy nabraly na intenzitě v souvislosti s dějinnými událostmi, které evokovaly konec světa. Na počátku 19. století někteří významní členové Anglikánské a Skotské církve a dalších církví přijali doktríny, které se zakládaly na očekávání Kristova bezprostředního příchodu a ustanovení jeho království s cílem obnovy církve před druhým příchodem Ježíše na zem. Někteří vytvořili oddělené denominace, další pouze zdůrazňovali jedno či více učení o znameních doby. Mezi nimi byl Edward Irving (1792-1834), zakladatel Katolické apoštolské církve (Catholic Apostolic Church), Joseph Smith, zakladatel Církve Ježíše Krista svatých posledních dní (The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints), jejíž členové bývají nazýváni mormony a také William Miller z jehož učení vzešli jak CASD, tak i Svědkové Jehovovi.⁵

3.3 Milleritské hnutí

Na pozadí eschatologického očekávání 1. poloviny 19. století v Americe vznikl mezi jinými adventismus jako hnutí a později církev. Hnutí se soustředilo kolem baptistického farmáře Williama Millera (1782-1849), který žil v Low Hamptonu ve státě New York. Miller byl vysvěcen v baptistické církvi na kněze v roce 1833. Při studiu bible vypočítal datum Kristova příchodu. Své výpočty odvozoval od proroctví Danielova⁶. Výrok vztáhl na Kristův příchod a uvedených 2 300 dnů chápal jako týž počet let, počínaje rokem 457 př.n.l., který byl považován za rok, kdy byl vydán příkaz k obnově Jeruzaléma. Tímto výpočtem došel k období mezi lety 1843 a 1844 (podle židovského dělení roku), kdy má začít „vyčištění svatyně“, tedy Kristův soud. Roku 1834 se odvrátil od baptistické církve, odešel

---

⁴ Filipi, P. *Malá encyklopedie evangelických církví*. Praha: Libri. 2008. Heslo: chiliasmus.

⁵ Nelil, S., Anderson, G. H., Goodwin J. (eds.). *Concise dictionary of the Christian world mission*. London: Lutterworth Press, 1971. Heslo : adventist missions.

⁶ Řekl mi: „Až po dvou tisících a třech stech večerech a jitrech dojde svatyně spravedlnosti.“ (Dan 8,14).

z domova a začal se plně věnovat kazatelské činnosti. Proslavil se již ve své době masovými kázáními ve stanech, do nichž se vešlo až 6000 osob, a na která se sjížděli posluchači z nejbližšího okolí. V roce 1836 otiskl Miller své závěry v knize *Důkazy podané Písmem a dějinou Druhého příchodu* (Evidence from Scripture and the History of the Second Coming). Milleritské hnutí zachvátilo bez ohledu na denominace mnoho věřících ve Spojených státech. Millerův výpočet vyvolal v život vzrušené nálady očekávání nadcházejícího konce. Ti věrní, kteří čekali v roce 1843 na příchod Krista, který nenastal, a ti, co opustili své domovy, úrodu, dobytek, vzdali se svých peněz a zavřeli své obchody, se dožili trpkého zklamání. Když se v ohlašovaném termínu nic nestalo, i sám Miller podlehl určitému zklamání. Jeho žák Samuel Snow však přišel s opraveným výpočtem, k němuž se těsně před ohlašovaným datem připojil i Miller, a to 22. říjen 1844. Když se uvedeného dne opět nic nestalo, oficiální církev se od Millera a jeho hnutí distancovaly.⁷ Tento moment nenaplnění předpovědi bývá označován jako „Velké zklamání“ (Great disappointment).

Po roce 1844 se hnutí rozpadlo do několika skupin. Mezi nimi byly Adventisté prvního dne (Advent Christian Church) světící neděli nebo Evangelikální adventisté (Evangelical Adventists). Malá odštěpenecká skupina Půlnoční křik (The Midnight Cry) měla zásadní význam pro vznik Svědků Jehovových.⁸ Jednou z těchto skupin byla také pozdější CASD.

---

⁷ Weber, Eugen. *Apokalypsy: prorocství, kultury a chiliastické představy v průběhu staletí* Praha: Lidové noviny, 1999. str.: 176-177.

⁸ Remeš, Prokop. *Svědkové Jehovovi : historický přehled*. 1. vyd. Praha : Oliva, 1995. str.: 1-4.

4 Církev adventistů sedmého dne

4.1 Vznik a vývoj Církve adventistů sedmého dne

Základem budoucí CASD byla jedna ze skupin rozpadlého adventistického hnutí očekávajících příchod Krista podle Millerových výpočtů. Tato relativně malá skupina se sešla kolem představy Hiram Edsona, newyorského farmáře, který tvrdil, že omyl byl pouze v očekávané události, ne v datu. Podle jeho výkladu poslední události opravdu nastaly, ale probíhají jinde a jinak. Ježíš se nevrátil na zemi v roce 1844, ale začal chystat Nebeskou Svatyni a poslední soud již latentně běží.⁹

Edsonovo učení o svatyni, které vedlo k tvrzení, že Kristus roku 1844 zahájil novou éru v historii spasení, se stalo jedním z nejvýznamnějších a ústředních principů adventistické teologie. Kolem této interpretace se soustředily některé roztroušené skupinky adventistického hnutí, které přivzaly ještě důraz na observanci soboty jako sedmého dne. Svěcení soboty, požadované Desaterem a praktikované také baptisty sedmého dne, se stalo nejvýraznějším symbolem adventistické odlišnosti. Tento důraz na svěcení soboty přinesl mezi adventisty Joseph Bates, který byl jednou z nejvýznamnějších osobností utvářející se církve. Působil jako teolog, kazatel a autor.

Jednoznačně nejvýznamnější osobností historie adventistické církve je Ellen G. Whiteová, za svobodna Ellen Gould Harmonová. Ellen Harmonová byla původně členkou metodistické církve a žila v Portlandu v Main. Přidala se k milleritskému hnutí a očekávala s ostatními druhý Kristův příchod. Krátce po nenaplnění předpovědi o příchodu Krista začala mít vize, které potvrzovaly učení o svatyni a sobotní svěcení, tak jak jej formulovali Edson a Bates. V adventistickém hnutí se často objevovali mystikové a extatická média a Portland byl pro množství takových případů nechvalně znám. Ellen Harmonová by se pravděpodobně ztratila v davu entusiastů, kdyby nebyla objevena Jamesem Whitem, kazatelem a učitelem, který se stal jejím ochráncem a příznivcem a od roku 1846 jejím manželem. Společně James a Ellen vybudovali Církev adventistů sedmého dne, James sloužil jako organizátor

---

⁹ Z toho, co bylo řečeno, plyne: máme velekněze, který usedl po pravici Božího trůnu v nebesích jako služebník pravé svatyně a stánku, který zřídil sám Hospodin, a nikoli člověk. (Žid 8:1,2).

a prostředník, Ellen jako vizionářka. Adventističtí bratři, pod Jamesovým vedením, kteří měli ve skupině funkci teologů a vykladačů bible, často spoléhali na Ellenin „dar proroctví“ při podpoře jejich doktrinálních pozic. Závazně dodržujíc protestantskou zásadu sola Scriptura, adventisté považovali charismatickou roli Ellen Whiteové ve vztahu k bibli a jejímu učení více za potvrzující než zakládající. Její výpovědi byly vztahovány k bibli jako druhotné a vysvětlující. Ellen léta žila ve stínu svého muže a prorocky potvrzovala názory zakládajících otců adventismu. Po Jamesově smrti v roce 1881 převzala mnohem důležitější roli. Přestože nikdy nepřevzala formální vedení adventistické organizace, měla Whiteová velký vliv jak ve věcech doktríny, tak ve věcech vedení. Přes ojedinělé zpochybnování její autority, její „dar proroctví“ pomohl identifikovat adventisty jako boží lid na konci věků a to jí zajistilo speciální místo v adventistické historii. Již částečně v důchodovém věku vedla velkou kampaň k vybudování adventistického sanatoria poblíž každého velkého města a k otevření lékařské školy College of Medical Evangelists v jižní Kalifornii, která nyní nese název Loma Linda University.¹⁰

Whiteová byla jak dobrou řečnicí, tak i úspěšnou spisovatelkou. Mezi období od počátku svých vizí do své smrti vydala přes sto knih a pamfletů a tisíce článků do různých periodik. Po její smrti byly tucty dalších knih sestaveny z její korespondence a jejích kázání. Mezi nejvýznamnější práce Whiteové patří tři sady knih o biblické historii a eschatologii: *Duchovní dary* (Spiritual Gifts, 1858-1864), *Dar proroctví* (Spirit of Prophecy, 1870-1884) a série *Drama věků* (Conflict of the Agents Series, 1888-1917), která zahrnovala *Velký spor mezi Kristem a Satanem* (The Great Controversy between Christ and Satan, 1858), což bylo její hlavní eschatologické dílo. Její knihy o zdraví vrcholí velmi rozšířeným dílem *Cesta ke zdraví a životní harmonii* (The Ministry of Healing, 1905). V knize *Vzdělání* (Education, 1903) zdůrazňovala harmonický vývoj fyzických, mentálních a duchovních schopností. Mezi lety 1855 a 1909 vydala 37 svazků díla *Svědectví pro církev* (Testimonies for the Church), ve kterých předala rady, které obdržela ve vizích. Nejvíce populární dílo byla *Cesta ke Kristu* (Steps to Christ, 1892).¹¹

V počátcích své existence adventisté spíše podtrhovali svou oddělenost a výjimečnost, spíše než mnoho společných bodů s náboženským prostředím Ameriky

---

¹⁰ Jones, Lindsay (ed). *Encyclopedia of religion 12, Rnying Ma Pa school- Soul*. Detroit: Macmillan Reference USA, 2005. Heslo: Seventh-Day Adventism.

¹¹ Jones, Lindsay (ed). *Encyclopedia of religion 14, Trancendental meditation - Zwingll*. Detroit: Macmillan Reference USA, 2005. Heslo: White, Ellen Gould.

19. století. V roce 1850 adventisté stále čekající na bezprostřední příchod Krista, tvořili skupinu okolo 200 členů, kteří praktikovali staré křesťanské zvyky, jako mytí nohou, vítání „svatým polibkem“ a oslovování se „bratře“ a „sestro“. Tyto zvyky se zachovávají dodnes. Čas plynul bez naplnění očekávání příchodu Krista a adventisté se posouvali z pozic radikálního apokalyptického očekávání¹² k více realistickému přístupu. Ellen Whiteová měla v roce 1848 vizi o šíření adventismu ve světě. Tato vize zahrnovala dalekosáhlé zapojení se do pozemských záležitostí. V roce 1850 její manžel začal vydávat *The Advent Review and Sabbath Herald*, který se stal oficiálním orgánem adventismu. V roce 1855 se Whiteovi přestěhovali do jižního Michiganu, kde neoficiální církev prosperovala. V letech, kdy Whiteovi přenesli své centrum do Michiganu, se Battle Creek stal administrativním, vydavatelským, lékařským a vzdělávacím centrem adventismu. Na konci 50. let a počátku 60. let 19. století proběhl vývoj směrem k více formální organizaci, která vyústila v roce 1863 oficiálním založením církve. V tomto roce také proběhla také první Generální konference, která je dodnes nejvyšším orgánem církve. Tou dobou existovalo kolem 125 sborů s 3 500 členy.

Významný moment utvářejícím teologické pozice adventistů nastal v 70. letech 19. století. Americký protestantismus se v té době rozdělil na dvě strany, fundamentalisty a modernisty, a to hlavně v otázkách evoluce a kritického studia bible. Adventisté se přiklonili k fundamentalistům. Protože adventisté světili sobotu jako sedmý den, kterým oslavovali stvoření a protože Ellen Whiteová trvala na šestidenním stvoření, odmítli všechny kompromisy s evoluční biologii a geologií. Také odmítli kritické studium bible z důvodu biblické neomylnosti. Přijetí prorocké role Whiteové, stejně jako doktríny týkající se svatyně a soboty, postavily adventisty stranou od ostatních fundamentalistů.

Pro adventisty charakteristický důraz na zdraví se začal utvářet již v roce 1863, kdy Ellen Whiteová obdržela speciální vizi o zdraví. Učila, že adventisté by měli přestat jíst maso a další dráždivé pokrmy, vyhýbat se alkoholu a tabáku. Při nemoci měli spoléhat na přírodní prostředky léčby jako jsou čerstvý vzduch, sluneční svit, odpočinek, cvičení, správná výživa a především voda. Druhá vize o zdraví ji vedla k založení Western Health Reform Institute v Battle Creeku v roce 1866, který byl prvním z mnoha adventistických zdravotních center a sanatorií. V souvislosti

---

¹² Apokalyptická očekávání vedla k předpovídání konce ještě v letech 1845, 1847 a 1851.

s tím začal být publikován magazín *Health Reformer*. Zájem měli adventisté také ve zdravotnickém vzdělávání. V roce 1895, z důvodů zajištění lékařsky vzdělaného personálu pro službu doma i ve světě, otevřeli adventisté Americkou lékařskou misijní univerzitu (American Medical Missionary Collage) s kampusem v Battle Creeku a v Chicagu. Hlavní vliv na této univerzitě měl Dr. John Harvey Kellogg¹³, dřívější chránělec Whiteových. Po roce 1893 byl v čele Lékařské misijní a dobročinné asociace (Medical Missionary and Benevolent Association), adventistického orgánu zodpovědného za práci jejich lékařských institucí ve světě. Na počátku 20. století měla asociace kolem dvou tisíc pracovníků, čímž převýšila počet pracovníků Generální konference. Tato nevyrovnanost sil způsobila zvýšené tření mezi Dr. Kelloggem a stejně ambiciózními duchovními, kteří řídili Generální konferenci. V roce 1906 byli Kellogg a jeho stoupenci vyloučeni pro pochybnosti o autoritě Ellen Whiteové.¹⁴

V otázce evangelizačních aktivit, které jsou v současnosti pro adventistická církev velice důležité, nastal posun v 70. letech 19. století. Do té doby byla evangelizace omezena pouze na oblast Severní Ameriky. Církevní představitelé začali více zdůrazňovat nutnost globální misijní činnosti. Tu chápali jako povinnost nést jejich zprávu „po celém světě“. Proto roku 1874 poslali J. N. Andrewse, dřívějšího prezidenta Generální konference, do Švýcarska jako prvního adventistického misionáře. Další místa následovala záhy, první byla křesťanská populace Evropy, Austrálie, Nového Zélandu a Severní Afriky a později obyvatelstvo zbytku Afriky, Asie a Latinské Ameriky. V roce 1900 adventisté podporovali kolem 500 zahraničních misionářů a přes 15% z 75 000 adventistů světa žilo mimo území Severní Ameriky. Nejen kvůli zvyšující se potřebě zahraničních misí vyvinuli adventisté rozsáhlý vzdělávací systém. V druhé polovině 20. století adventisté řídili jeden z největších protestantských vzdělávacích systémů na světě.

Důležitým momentem pro další zformování adventistické teologie byla diskuze nad otázkou spásy, která proběhla v 80. let 19. století. Dva adventističtí vydavatelé, Ellet J. Waggoner a Alfonzo T. Jones, odmítli legalistický důraz, který se stal charakteristickým pro CASD. Jones a Waggoner tvořili opozici k vůdcům Generální konference (předsedovi G. I. Butlerovi a Uriahu Smithovi), kteří zdůrazňovali, že

---

¹³John Harvey Kellogg se stal vůdčí postavou zdravotních reforem adventismu. Mimo jiné vyvinul několik nových potravinových produktů mezi nimi sníadaňové cereálie.

¹⁴Tím se stalo poprvé přijetí prorockého statutu Ellen Whiteové „testem členství“.

spása záleží na dodržování Desatera. Waggoner a Jones zdůrazňovali protestantský princip ospravedlnění pouhou vírou (sola fide), tedy přijetím Krista, ne dodržováním zákonů. Na rozhodující Generální konferenci v roce 1888 Ellen Whiteová podpořila názor o ospravedlnění pouhou vírou. Přes její stanovisko zůstalo téma milost versus zákon zůstalo pro adventismus citlivým.

Nejvýznamnějším konfliktem adventismu 20.století se staly rozpory ohledně autority spisů Whiteové, které nabrali na intenzitě v 60. let 20. století. Potom, co skupina adventistických vzdělanců a specialistů utvořila nezávislá Fóra asociace adventistů (Association Adventist Forums – AAF)¹⁵, byl adventismus názorově štěpen. Tito adventističtí vzdělanci tvrdili, že díla prorokyně obsahují historické a vědecké nepřesnosti a také jsou v mnoha případech podobné dílům jiných autorů. Tato tvrzení vedla k přehodnocení role Whiteové v adventismu. Ve stejné době australský odborník na bibli, Desmond Ford, přednesl skupině AAF tvrzení, že pohled církve na svatyni pochází více od Whiteové než z bible. Přestože Ford a mnoho jeho kolegů bylo okamžitě zbaveno svých funkcí pro herezi, jejich vliv na chápání role Whiteové zůstal znatelný.

V kontextu současného amerického protestantismu vedla změna orientace adventismu více na vykoupení než na události posledních dní (na která byl kladen důraz v počátcích církve) k většímu přiblížení ostatním denominacím. Některé části církve, někdy nazývané „původní adventisté“ (historic Adventists), odporovaly tomuto vývoji, ale adventismus sedmého dne obecně pomalu pokročil směrem od radikálního millennialismu k běžnější protestantské denominaci a takto vstoupil do 21. století.¹⁶

4.2 Štěpení Církve adventistů sedmého dne

Tak jako docházelo a dochází k vývoji uvnitř církve, dochází i k jejímu štěpení. V evropském kontextu je nejvýznamnější odštěpenou skupinou Hnutí reformovaných adventistů sedmého dne (Seventh-Day Adventist Reform Movement).

---

¹⁵ AAF začala v roce 1967 publikovat časopis *Spektrum*.

¹⁶ Jones, Lindsay (ed.). *Encyclopedia of religion 12, Rnying Ma Pa school- Soul*. Detroit: Macmillan Reference USA, 2005. Heslo: Seventh-Day Adventism.

Hnutí reformovaných adventistů sedmého dne má původ v různých zemích Evropy, kde adventisté byli konfrontováni s 1. světovou válkou. Po začátku 1. světové války Evropská divize¹⁷ ujistila Ministerstvo války v Německu, že členové církve budou sloužit v armádě. Toto rozhodnutí odporovalo historické pozici církve, kterou byl uvědomělý nesouhlas s vojenskou službou, a to způsobilo schizma v těle církve. V roce 1923 se Evropská divize usnesla, že nebudou žádnému členu církve bránit ve službě své vlasti v každém čase a místě, v souladu s jeho přesvědčením. V roce 1925 malá skupina, která stála při původním pojetí válečných věcí, nenašla jinou alternativu, než se oddělit od církve a založit oddělenou církev. Hnutí reformovaných adventistů sedmého dne v USA má dnes kolem 600 členů. Jinak působí v 83 zemích světa.¹⁸

Od církve adventistů se také oddělovaly různé skupiny vedené charismatickými vůdci. Nejkontroverznějším příkladem takovéto skupiny je Větev davidianů (Branch Davidians), která je nechvalně známá pro incident, při kterém zemřelo 80 členů skupiny. Ten se udál ve Wacu v Texase roku 1993. V roce 1935 vznikla odnož adventistické církve, která byla vedena Victorem Houffetem, vyloučeným z CASD pro své výklady knihy Daniel a Zjevení církve. Spolu s několika dalšími rodinami Houffet s manželkou založili malou komunitu poblíž města Waco. Byl opět předpovězen druhý Kristův příchod na rok 1959. Po nenaplnění předpovědi se tato odnož rozpadla na pár skupin. Jedna z nich byla vedena Benjaminem Rodenem a začala se nazývat Větví davidianů. Po sporech o vedení hnutí se k němu dostal v roce 1990 Vernon Howell, který se přejmenoval na Davida Koreše a nazýval se mesiášem. Ten začal připravovat hnutí na příchod konce světa a na apokalyptickou bitvu hromaděním zbraní a jídla. Po vyhrocených rozporech s úřady pro kontrolu zbraní zasáhlo FBI. Pro značné zásoby střeliva a výbušných látek skončily budovy v plamenech a přežilo jen malé množství členů.¹⁹ S touto skupinou nebývá CASD ráda spojována.

---

¹⁷ Evropská divize je jednou ze 13 divizí které spadají pod Generální konferenci. Divize zahrnují unie (menší organizační jednotku) a ty zahrnují sdružení utvářené sbory.

¹⁸ Lewis, James R. (ed.). *The encyclopedia of cults, sects, and new religions*. Amherst, N.Y. : Prometheus Books, 2002. Heslo : Seventh-Day Adventist Reform Movement.

¹⁹ Barrett, David V. *Sects, "cults", and alternative religions : a world survey and sourcebook*. Blandford : London, 1996. str.: 119-121.

4.3 Věrouka Církve sedmého dne

Teologická východiska adventistů je v zásadě totožná s obecně protestantskou křesťanskou teologií, vzhledem k tomu, že vychází z bible. Charakteristikou teologie adventistů proto nejsou zvláštní věroučné odlišnosti, ale spíše důrazy kladené na některé její části.

Základní východiska věrouky adventistů sedmého dne jsou vyjádřena v 28 člancích. Adventisté vyvozují své věroučné články z bible, kterou berou za své jediné vyznání víry. Tyto věroučné výroky mohou být revidovány na základě zasedání Generální konference.

K učení shodným s množstvím křesťanských denominací patří jejich chápání bible. Ta je pro adventisty psaným Božím slovem, Bohem inspirovanou a napsanou prostřednictvím lidí pod jeho vlivem. Je pro ně autoritativním základem učení a spolehlivým záznamem Božích činů v dějinách. Věří v trojjedinost Boha, který je nesmrtelný, všemohoucí, vševědoucí, svrchovaný a všudypřítomný. Ten se stal člověkem v Ježíši Kristu, skrze něj se uskutečnilo spasení lidstva a svět je jím souzen. Ježíš byl počat z Ducha svatého a narodil se z Marie, panny. Zemřel na kříži, za hříchy lidí, vstal z mrtvých a vstoupil na nebesa a slouží v nebeské svatyni. Adventisté věří v prvotní a dědičný hřích. Významnou je pro adventisty víra, že Kristus znovu přijde, aby provždy vysvobodil svůj lid a obnovil všechny věci. Bůh je stvořitelem všeho. Svět stvořil v šesti dnech a sedmý den odpočíval. Tak stanovil sobotu jako trvalý památník dokončeného stvořitelského díla. Tímto stanoviskem je odmítnuta evoluce a vyjádřena důležitost svěcení soboty. Tato důležitost vychází z přijetí Desatera jako Božího zákona, který je závazný pro všechny lidi v každé době. Jeho dodržování ovšem nevede ke spáse, neboť spasení, jak věří adventisté, je pouze z milosti, ne ze skutků. Čtvrté přikázání vyžaduje zachovávání sedmého dne jako odpočinku, bohoslužby a služby. Sobota je chápána jako symbol vykoupení, znak oddanosti Bohu i předzvěst věčné budoucnosti v Božím království. Sobota je svěcena od večera do večera.

Jejich chápání světa jako jeviště velkého sporu mezi Kristem a satanem, do nějž je vtaženo celé lidstvo, souvisí s důležitostmi apokalyptických představ a očekávání posledních událostí. Adventisté věří v druhý příchod Krista, který je vyvrcholením evangelia. Až do dne Kristova příchodu je smrt pro všechny lidi stavem

nevědomí. Jeho příchod bude doslovný, osobní, viditelný a celosvětový. Adventisté věří, že Kristus po nanebevstoupení začal prostřednickou službu jako Velekněz ve svatyni v nebi. Slouží tam ve prospěch věřících. Roku 1844, na konci prorockého období 2300 dnů (roků) přešel k druhé závěrečné fázi své smiřující služby. Adventisté věří, že až nastane období tisícileté vlády Krista s jeho svatými v nebi, bude země pustá, bez živých lidí, obývat ji bude jen satan a jeho andělé. Na konci tohoto období Kristus se svými svatými sestoupí na zem. Tehdy budou vzkříšeni nespravedliví mrtví, kteří spolu se satanem obklíčí Boží město, avšak oheň od Boha je spálí a očistí zemi. Takto bude vesmír navždy zbaven hříchu.

Církev je charakterizována jako společenství věřících, přijímá svou autoritu od Krista, vtěleného Slova a z Písma, psaného slova. Církev nesmí být dělena rasovými, kulturními, vzdělanostními a národnostními rozdíly nebo rozdíly mezi bohatými a chudými, mužem a ženou. Z tohoto a také z obecného kněžství věřících plyne možnost kazatelské činnosti pro ženy, která je realizována v církvi zvláště v západním světě. Dalším specifickým důrazem je odevzdávání desátků a dobrovolných darů pro zvěstování evangelia a podporu a rozvoj církve. Adventisté se k ostatním křesťanům staví jako k univerzální církvi, kterou tvoří všichni ti, kteří věří v Krista. Sami sebe pak chápou jako církev ostatku, která je v posledních dnech povolána šířit Boží přikázání a víru Ježíšovu. Jako taková oznamuje příchod hodiny soudu, zvěstuje, že spasení je možné jen v Ježíši, a hlásají blízkost jeho druhého příchodu.

Co se týče obřadů a jejich významu, je křest pro adventisty potvrzením víry v Krista. Je mu přikládána značná důležitost a předchází mu důkladné vyučování Bible. Druhým velice významným obřadem je večeře Páně, při které je místo vína podávána hroznová šťáva a tomuto aktu předchází umývání nohou jako symbol nového očištění a výraz ochoty vzájemně si sloužit. V tomto prožitku společenství je podle adventistické věrouky přítomen Kristus, který se setkává se svým lidem a posiluje ho.

Dále adventisté věří, že Bůh uděluje členům církve v každé době duchovní dary, které má každý člen s láskou použít ve službě pro společné dobro církve a lidstva. Podle Písma patří mezi tyto dary Ducha: víra, uzdravování, prorockví, zvěstování, vyučování, spravování, smiřování, milosrdenství, sebeobětavá služba, laskavá ochota pomáhat lidem a povzbuzovat je. Speciální důraz je kladen na dar prorockví, který se projevil v díle E. G. Whiteové. Spisy této prorokyně jsou

pro adventisty ukazatelem k pravdě, poučením i napomenutím. Z jejích poučení mimo jiné plyne chápání tělo jako chrám Ducha svatého, proto se o něj mají dobře starat, nejíst nečisté jídlo, nepít alkohol, vyhýbat se tabáku a drogám. Jedním z věroučných článků doporučují, aby do manželství vstupovali jen lidé stejného vyznání.²⁰

Shrneme-li důležité a charakteristické prvky věrouky, jsou to nauka o konečném vykoupení, důraz na Starý zákon s jeho konkrétními předpisy, včetně předpisů dietních. Dále je specifické pro církve chápání sebe jako vyvoleného lidu a ostatních křesťanů jako univerzální církve.

4.4 Církev adventistů sedmého dne ve světě dnes

K roku 2007 byl počet členů, uvedený samotnými adventisty, přes 15 milionů ve více než 200 zemích.²¹ Organizačně je celosvětová Církev adventistů sedmého dne rozdělena na 13 divizí, z nichž každá se skládá z většího počtu národních unií. Nejvyšším orgánem je Generální konference, která se schází každých pět let. Základní jednotkou je sbor. Více sborů utváří sdružení, sdružení jsou seskupeny v unie a tyto unie utvářejí divize.

Misijní snahy adventistů měly vždy trojí složku a to zvěstování evangelia nevěřícím, péči o vzdělání a péči o zdraví. Ve světě mají 7442 škol zahrnujících všechny stupně vzdělávání. V oblasti zdravotní péče mají 168 nemocnic a sanatorií, 130 center pro péči o přestárlé. Toto misijní práce má původ ve spisech Ellen Whiteové. Nástrojem využívaným adventisty k misijní práci je tištěné slovo a o rozsáhlosti této práce svědčí publikování literatury v 362 jazycích.²²

Církev adventistů sedmého dne se angažuje v humanitárních a zdravotně-preventivních aktivitách. Církev řídí dvě nevládní organizace OSN – Mezinárodní komisi proti alkoholismu a závislosti na drogách (ICPA) a Mezinárodní asociaci pro náboženskou svobodu (IRIA). Velmi rozšířená je jejich celosvětová organizace ADRA zajišťující pomoc oblastem postiženým živelnými pohromami a hladem.²³

---

²⁰ www.casd.cz/index.php?setlang=1&a=cat (18.5. 2009).

²¹ www.adventist.org/world_church/facts_and_figures/index.html.en (28.5. 2009).

²² Ibid.

²³ Spousta, Jan (ed.). *Křesťanské církve v Československu: autoportréty církví*. Praha: Ekumenická rada církví v ČSFR. 1992. str.: 10-11.

Byla založena v roce 1956 v USA a v zahraničí ADRA působí ve více než 122 zemích a realizuje humanitární a rozvojové projekty.

Bohoslužebný život má prosté formy. Středem bohoslužebného shromáždění v sobotu je kázání na základě písma. Bohoslužby jsou spojeny se studiem bible, které se rovněž koná v sobotu, často v malých skupinkách podle věku.²⁴

---

²⁴ Filipi, Pavel. *Malá encyklopedie evangelických církví*. Praha: Libri, 2008. Heslo: adventismus.

5 Církev adventistů sedmého dne v České republice

5.1 Příklad Církve adventistů sedmého dne do českých zemí

Příklad adventismu do českých zemí se datuje koncem 19. století, kdy byly do češtiny přeloženy první traktáty a spisy Ellen Whiteové. S mírným zpožděním je odrazem evropské misie adventistů, oficiálně zahájené v roce 1874. Prvním evropským misionářem byl J. N. Andrews, který zahájil svou činnost ve Švýcarsku. Již před ním kázal v Itálii M. B. Czechowski.

Prvním misionářem v Čechách byl Antonín Šimon, který přišel v roce 1890 z Německého Hannoveru. Antonín Šimon založil malou skupinu věřících, kterou navštěvoval německý kazatel L. R. Conradi. Antonín Šimon překládal adventní literaturu do češtiny. Jeho spolupracovník Jiří Skákal šířil knihy a traktáty s adventistickou tematikou, stal se redaktorem adventistických časopisů a učitelem na Misijním ústavu v Loděnicích u Berouna.²⁵ Šimon spolu s dalším spolupracovníkem Novákem posléze působili v Praze, kde vznikl první sbor v roce 1902. V roce 1903 začal vycházet první český adventistický časopis *Hlasatel pravdy*²⁶. V Brně byl prvním kazatelem dříve ve Francii působící kazatel Aberle. Jeho kázání a biblické hodiny byly překládány do češtiny. V Těšíně působila L. Rowlinová, která přišla z Polska.²⁷ Nezanedbatelná část obyvatel budoucího Československa byla německého původu. V Německu adventismus zakotvil o něco dříve, ale tento fakt neovlivnil výrazně složení sborů, které bylo vzhledem k poměru německých a českých obyvatel československého území úměrné a žádná z těchto národností nepřevažovala. K rozdělení sboru na český a německý (konkrétně v Brně) došlo pouze v období 2. světové války.²⁸ Mezi další místa budoucího Československa, kde vznikaly sbory patří Luž, Liberec, Jablonec, Bratislava a Košice. Sborů přibývalo

---

²⁵ Kutý, Josef. „Předchůdcové adventního hnutí v Čechách a na Moravě“, *Znamení doby: časopis církve adventistů sedmého dne v Československu*. 1976/3. str.: 6-7.

²⁶ Viz příloha 8.3.1., *Hlasatel pravdy*.

²⁷ Kutý, Josef. „První sbory ve Slezsku“, *Znamení doby: časopis církve adventistů sedmého dne v Československu*. 1976/5. str.: 7.

²⁸ Rozhovor s kazatelem CASD, panem Erbenem.

a v roce 1912 bylo založeno České a také Moravskoslezské misijní pole, ze kterých se později staly České a Moravskoslezské sdružení.²⁹

Pro ucelenější představu prostředí, do kterého adventismus pronikal, je třeba uvést pár informací o dobovém postavení náboženství na území pozdějšího Československa. V době přelomu 19. a 20.století byly Čechy, Morava, Slezsko a Slovensko pod nadvládou Rakouska-Uherska. V tomto státě byla svoboda víry a svědomí, kterou zakotvoval zák. č. 142/1867 ř.z. ve čl. 14.³⁰ Byly rozlišovány církve a náboženské společnosti uznané a neuznané. Veřejný kult byl umožněn pouze uznaným konfesím, stejně jako vyučování na veřejných školách aj. Mezi uznanými církvemi byla prvořadou a privilegovanou katolická církev. Vztahovala se na ni rozhodující privilegia. Pokud šlo o protikladné zájmy, ostatní církve jí zpravidla ustupovaly. Adventisté patřili mezi neuznané církve.³¹ Vznikající skupinky adventistů byly vládou Rakouska-Uherska omezovány. Nebylo dovoleno šíření adventistické literatury. Proto se adventisté organizovali pod krycím názvem „Společnost většího světla“.³²

5.2 Církev adventistů sedmého dne za 1. republiky

Rozhodnutím na Generální konferenci, která proběhla po skončení 1. světové války, vznikla v roce 1919 samostatná Československá unie Církve adventistů sedmého dne. Do této unie patřilo České misijní pole, Moravskoslezské misijní pole a Slovenské misijní pole. V roce 1919 měla Československá unie 50 sborů a 1600 členů³³, což svědčí o tom, že se církvi na počátku 20.století dařilo usadit se a rozšířit v českých a slovenských městech.

Náboženská scéna zažívala značné proměny, jejichž důsledkem byl pokles náboženskosti. Jedním z faktorů, které tento pokles ovlivňovaly byl rostoucí odpor ke katolické církvi, která byla spojovaná s vedoucími politickými strukturami staré monarchie. Ztráta prestiže katolické církve se projevila odchodem asi 1,4 miliónů

---

²⁹ www.ceskesdruzeni.cz/index.php?Oficialni_MenuID=71 (28.5.2009).

³⁰ Malý, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Linde, 2003. str.: 276.

³¹ Čeplíková, Margita. *Štát, cirkvi a právo na Slovensku : história a súčasnosť*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, 2005. str.: 16-21.

³² Kutý, Josef. „Předchůdcové adventního hnutí...“, str.: 6.

³³ www.adventistarchives.org/documents.aps?CatID=11&ShortBy=2&ShowDateOrder=True (30.5.2009). Viz příloha 8.1., tabulka 1.

osob z jejich řad.³⁴ O jejím stále poměrně dominantním postavení svědčí následující úryvek rozhovoru z nějž vyplývá, že katolická církev zasahovala i do života adventistů a ovlivňovala jejich postavení ve společnosti.

To nebylo jako dneska, že ti katolíci se tak jako stáhli, ti měli vrch. To jako církev katolická, to bylo všechno... Pro nás děti nastaly nepříjemné chvíle. Jak jsem řekla, oni měli vrch. Pan farář měl v kostele docela kázání o nás. Prohlásil, že jsme vzorná rodina, ale že ta ženská z Telče, to byla ta kolportérka, pořád chodila a pořád chodila, až nás od matky církve odloudila. Přesto jsme chodili do náboženství dál. Čili my v té škole jsme chodili do náboženství, i když máti byla jako adventistka. Až když na bratra děti z průvodu při Božím těle začali pokřikovat „Žide, žide!“ to přimělo tatínka, že nás nechal osvobodit od vyučovacích hodin náboženství.

(paní Brdečková)

Podle této výpovědi se zdá, že někteří z adventistů stále navštěvovali katolické bohoslužby a hodiny náboženství vedené katolíky. Na těchto místech bylo jejich odlišné vyznání reflektováno negativně, což ovlivňovalo ostatní členy společnosti, ve které tito adventisté žili.

Československá úprava svobody vyznání a svědomí, obsažená v ústavní listině z r.1920, přinesla změny v několika směrech. K veřejnému výkonu vyznání, náboženství nebo víry byli oprávněni všichni obyvatelé ČSR, pokud výkon tohoto práva neodporoval veřejnému pořádku nebo dobrým mravům. Tím bylo zrušeno rozlišení státem uznaných a neuznaných církví v otázce veřejného konání kultu. Ke dni vzniku československého státu bylo na území Čech, Moravy a Slezska uznáno sedm církevních organizací, uznaných již za Rakouska-Uherska. Adventisté stále patřili mezi státem neuznané, nyní však měli i jako neuznaná církev právo na veřejné konání bohoslužeb. Tato změna jistě přispěla k dalšímu růstu církve a měla význam pro životy adventistů. Do roku 1935 se počet jejich členů téměř zdvojnásobil.³⁵

O způsobu evangelizace a šíření církve adventistů podává informace respondentka v rozhovoru v kontextu vlastního setkání s touto církví.

„Jednoho dne k nám přišla paní a nabízela časopis... Maminka odmítla časopis koupit, ale tatínek se vmísil do hovoru a řekl, že kolportérka chce být taky živa... A časopis koupil. Tou kolportérkou byla sestra V. Vzala si dovolení, aby nás mohla později navštívit. Rodiče z takový slušnosti

³⁴Malý, Karel. *Dějiny...*, str.: 379-380.

³⁵www.adventistarchives.org/documents.aps?CatID=11&ShortBy=2&ShowDateOrder=True . 30.5.2009. Viz příloha 8.1., tabulka 1.

souhlasili, potom následovalo mnoho návštěv a různých debat. Protože máti byla věrná katolička, nakonec se nechala pozvat do sborečku... “

(Paní Brdečková)

Adventistickou misijní strategií před a v době 1. republiky tedy bylo kolportérství (podomní roznášení a nabízení duchovní literatury, časopisů a traktátů). Takovouto knižní evangelizaci prováděly i další misie církví ze Spojených států.³⁶ V dobovém kontextu šlo zcela běžný způsob nabízení jakéhokoliv zboží. Kolportérství bylo poměrně častým a účinným způsobem oslovování lidí. O průběhu a strategii samotného kolportování na úrovni jednotlivce je zmínka ve vzpomínkové knize, která dokresluje a rozšiřuje výpověď, uvedenou výše.

Když jsem se vrátil z práce domů, poobědval jsem, vzal jsem si časopisy a šel navštívit rodiny jak ve vnitřním městě, tak v předměstí. V neděli jsme jezdili vždy dál do blízkých měst, městeček a obcí... Mimo tuto práci v rodinách jsme hodně pracovali na různých veřejných slavnostech. Byly to slavnosti Sokolů, Orlů, hasičů, legionářů, baráčníků, různé oblastní sjezdy různých společenských a sportovních organizací, dále na církevních slavnostech i na celostátních sjezdech v Praze. Většinou jsme zde prodávali náš církevní časopis Hlasatel pravdy. Stoupli jsme si někde na vhodném místě, kde chodilo hodně lidí, ale abychom se také vyhnuli četníkům. Když nás totiž zastihli, odvedli nás na četnickou stanici, sepisovali s námi protokoly, pak to hlásili soudu – a to pak znamenalo buď 24 hodiny ve vězení, nebo 20,-Kč pokuty. Když už k tomu došlo, vydávali jsme svědectví i na strážnici... Kolportér mohl při takovéto veřejné slavnosti rozšířit sto i více časopisů. Proto si dobrý kolportér nenechal žádnou takovou slavnost ujít.

(Vzpomínková kniha Foltýnových)

Z toho, kromě promyšleného kolportování na více polích, vyplývá také, že v nové demokratické republice nebyly podmínky pro svobodné šíření adventistické víry zrovna příznivé, což bylo jistě způsobeno také její existencí jako státem neregistrované církve.

Zákony o uznání církví platily za 1. republiky stejné jako za Rakouska-Uherska. Platilo tedy podle §1 odst. 1. zák. č. 68/1874, a podle §8 č. 1, 3, 4, zák. čl. XLIII/1895, že novým náboženským společnostem lze udělit uznání, jestliže jejich zásady víry, učení, bohoslužby, organizace nestojí v odporu ke stávajícím zákonům nebo veřejné mravnosti.³⁷ Přestože by adventisté sedmého dne podle těchto zákonů mezi uznané církve dostat mohli, nezažádali o zařazení mezi státní uznání. Způsob

³⁶ Např: Svědci Jehovovi, Mormoni, ...

³⁷ Kapras, Jan. *Československá vlastivěda. Díl 5, Stát*. Praha: Sfinx, 1931. str. 327.

financování církve z desátek věřících jí umožňoval nadále existovat jako státem neuznaná. Svou roli mohla hrát také snaha zůstat na státě nezávislou církví a nebo stále ještě poměrně malý počet členů církve.

5.3 Církev adventistů sedmého dne za 2. světové války

Další změna náboženského prostředí na území Československa proběhla v důsledku 2. světové války a obzvláště po ní.

Postavení církví a náboženských společností zůstávalo po celou dobu existence protektorátu na okraji cílené legislativní pozornosti říšských a protektorátních orgánů s výjimkou ideologické negace židovského kultu.³⁸ I přesto však v zemích ovládaných Německem byly křesťanské církve značně omezovány.³⁹ Na CASD se odrážely, jako na všech církvích, nehostinné podmínky existence v protektorátu. Byly zavírány jednotlivé sbory a zabavovány některé prostory. Postihováni byli také její členové pro dodržování některých zásad plynoucích z jejich věrouky. O této době se bohužel přímo nezmiňuje žádný z respondentů. Proto jsou k její ilustraci použity pouze zapsané vzpomínky dvou členů církve, popisující nátlak ne na samotnou církev, ale na její členy v otázce soboty.

Tatínek dostal předvolání na gestapo. Šla jsem s ním, abych překládala. Vedoucí gestapa tatínkovi nařídil, aby řekl členům svého sboru, že musí v sobotu do práce. Pro ty, kteří přijdou v sobotu dopoledne do práce, má mít pobožnost odpoledne, ti, kteří půjdou do práce odpoledne, mají mít pobožnost dopoledne. Chtěli jsme mu vysvětlit, že to nejde, ale on hrozil, že neoznámí-li to, půjde dolů – a ukázal prstem k zemi. Věděli jsme co to znamená... Tatínek samozřejmě nic bratřím a sestrám neoznámil, naopak – posiloval je, aby byli věrní.

(Vzpomínková kniha Foltýnových)

Po 2. světové válce probíhal odsun německého obyvatelstva z celého území, což znamenalo pro adventisty ztrátu mnoha členů. Mezi lety 1945-1946 muselo Československo opustit přes 3 miliony Němců, přičemž největší ztráty utrpěla oblast Sudet.⁴⁰ Tuto ztrátu členů se pokoušeli adventisté zmírnit, jak uvádí zmínka ve vzpomínky dvou členů.

³⁸ Malý, Karel. *Dějiny...*, str.: 478.

³⁹ Šoltéz, Štěpán. *Dějiny křesťanské církve*. Praha: Kalich, 1990. str.:144.

⁴⁰ Tretera, Jiří R. *Konfesionální právo a církevní právo*. Praha: Jan Krigl nakladatelství, 1997. str.: 96.

Po válce jsme si všichni oddechli... Jinak se ale dařilo našim německým bratrům a sestrám... Ačkoliv naši adventní členové byli nevinní a nebyli nacisté, museli spolu s ostatními Němci snášet útrapy svého národa... Brali jsme je v těchto těžkých dobách do svých bytů, dávali jim stravu, psali žádosti, dávali potvrzení, že spolu s námi sociálně pracovali pro české postižené rodiny...

(Vzpomínková kniha Foltýnových)

Přes tento odsun statistiky nevykazují propad počtu členů adventistické církve. Přírůstek od roku 1939 do roku 1945 vypovídá o aktivní činnosti církve za války. A obrovský nárůst do roku 1948, kdy již církev překročila hranici 5 000 členů⁴¹, je odrazem ještě masivnějšího vstupu nových členů, než jaký představuje rozdíl počtu členů v jednotlivých letech. Taková vlna mohla být způsobena zážitky z války, zkušeností ztrát a nejistoty. Tento nárůst byl jistě ovlivněn také velkým rozvojem misijních činností v době bez útlaku, která je opět reflektována pouze ve vzpomínkové knize.

Konečně přišel rok 1945. Začali jsme v naší osvobozené vlasti pracovat na dvou úsecích: na poli evangelizačním a na poli zdravotním. V zdravotní oblasti prodělávali stovky našich bratří a sester kurs ČSČK a pak velmi úspěšně pracovali ve svých obvodech... Pracovali jsme také na poli protialkoholním... Byl jsem členem krajského výboru ČSČK při krajském úřadu národního zdraví, členem krajské osvětové komise a v roce 1950 jsem byl zvolen krajským předsedou komise „Pro zdravotní výchovu lidu.

(Vzpomínková kniha Foltýnových)

5.4 Církev adventistů sedmého dne a komunistický režim

Po komunistickém převratu v roce 1948 se opět podmínky, ve kterých existovaly církve a náboženské společnosti, změnily. V ideologii marxismu-leninismu, která byla klíčová pro komunistický stát, byl jasně vymezen odmítavý postoj k náboženství, který byl rozvíjen tzv. vědeckým ateismem.

V roce 1949 byly vydány dva zákony, které dramaticky zasáhly do věcí církvi a náboženských společností. Zákonem č. 217/1949 Sb. byl zřízen Státní úřad pro věci

---

⁴¹ www.adventistarchives.org/documents.aps?CatID=11&ShortBy=2&ShowDateOrder=True (30.5.2009). Viz příloha 8.1., tabulka 1.

církevní, který umožňoval státní dozor nad církvemi a náboženskými společnostmi. Tento úřad významně zasahoval do fungování církví. Zákon č. 218/1949 Sb. o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem stanovil, že duchovní může vykonávat svůj úřad pouze tehdy, když k tomu má státní souhlas, který bylo možno odebrat. Tento státní souhlas byl udělován právě Státním úřadem pro věci církevní.⁴² Úřad byl v roce 1956 zrušen a jeho pravomoc přešla pod působnost Ministerstva školství a kultury. Udělování státního souhlasu pro kněze znamenalo značnou kontrolu a možnost vnějšího ovlivňování chodu církve. O konkrétním případě manipulace se státním souhlasem k duchovní činnosti se zmiňuje respondentka. Důvodem pro tuto výhrůžku odnětí souhlasu bylo odmítání kazatele přesvědčovat členy o posílání dětí v sobotu do školy.

Přišla předvolánka, dostavit se na Obvodní národní výbor... Za přítomnosti předsedy národního výboru, okresního tajemníka, člena rady národního výboru, prokurátor tam byl... Předseda nanese problém: "V našem obvodu máme dvě rodiny, které mají problém se sobotní docházkou dětí do školy. Podle našeho názoru je to zaviněno tím, že vy pane kazateli", protože tam byl náš kazatel, "jim tuto záležitost správně nepostavíte, je na vás abyste jim toto řádně vysvětlil, buďte si vědom, že od toho závisí váš souhlas k výkonu duchovenské činnosti." Ty kazatelé byli svobodní a nebyli svobodní.

(Paní Brdečková)

Tyto postoje a postihy státu potvrzuje také další zmínka ve vzpomínkové knize.

Zvláště se to týkalo 4. přikázání ve všech oblastech našeho života, ve velké míře i otázka školní docházky našich dětí při vyučování v sobotu... Některým byl pro jejich zásadní postoj odebrán státní souhlas k duchovenské činnosti a byli proto nuceni hledat si jiné zaměstnání.

(Vzpomínková kniha Foltýnových)

V 50. letech proběhlo oficiální uznání některých církví. Bylo však spíše než projevem blahosklonnosti, projevem touhy ovládnout tyto církve skrze finanční a politickou závislost. V roce 1951 byla bez zákonného podkladu pouhými administrativními akty uznána mezi jinými i CASD.⁴³

Adventistům sedmého dne bylo původní uznání zrušeno v roce 1952. Církev byla na základě administrativního postupu zakázána. Byla obviněna z porušování květnové ústavy, hlavně v bodě odpírání školní docházky v sobotu. Sborům církve

---

⁴² Tretera, Jiří R. *Konfesní právo...*, str.: 98.

⁴³ Soukup, Ladislav. *Příspěvky k vývoji právního řádu v Československu 1945-1990*. Praha: Karolinum, 2002. str.: 105.

a kazatelům byl odebrán státní souhlas, majetek přešel do správy státem pověřeného likvidátora.⁴⁴ O řešení zabavování majetku, konkrétně literatury se zmiňuje jedna z respondentek.

My jsme měli regály knih. Dneska máme aparaturu, jindá byly jiné věci. To bylo potřeba všechno spravit, všechno schovat, prostě něco s tím udělat. Jinak by to všechno zabavili... Literatura traktátu byla rozdána určitým členům do úschovy.

(Paní Brdečková)

Problém odebrání budov, kde byly vykonávány bohoslužby, byl řešen bytovými shromážděními. O jejich průběhu, obsahujícím improvizovaná kázání a výuku, referuje respondentka. V souvislosti s ním se zmiňuje také o rozmnožování zakázané literatury.

Našli se i dobří přátelé, tetičky, kteří dali svůj byt k dispozici. A scházeli jsme se tajně... Jeden šel trochu dřív, jeden šel trochu později, abychom nebyli nápadní. Byl zákaz shromažďování... V každé té skupince byly děti. ... V té době děti úkolky, jak dneska je už mají, neměly. Místo kázání se četlo z nějaké našich knížek, která byla již dříve tištěna nebo byly šikovný ruce, který nějak to kopírovali, nebo psali na stroji, oni stačili opsat i celou knížku.

(Paní Brdečková)

Zajímavé je řešení zabavení majetku sboru Střední 10 v Brně, kde byla modlitebna. Díky vztahům adventistů ke zdravotnictví a jejich angažovanosti v aktivitách červeného kříže, byla zabavená modlitebna nadále částečně dále užívána ke křtům.

Manžel se zapojil jako dobrovolník červeného kříže a konal přednášky na školách a byl požádán, aby utvořil skupiny, které by pracovaly v tom zdravotnictví. Tenkrát to zdravotnictví nebylo na nějaké velké výši. A on prostě, když viděl že ten dům, ta střední deset má být vzitá,... On ještě naši modlitebnu vlastně proměnil v červenej kříž... Tak se tam konaly přednášky pro lékaře, ale také my jsme měli možnost tajně křtít naše členy, naše přátele, protože ani v době zákazu se dílo boží nezastavilo.

(Paní Brdečková)

Ke shromažďování a setkávání členů církve, které nebylo jinak možné, bylo kromě bytů a staré modlitebny využíváno různých příležitostí. Vynalézavým se zdá

---

⁴⁴ *Ibid.*

například setkávání na pohřbech, které nebyly tak důkladně kontrolovány, jak o tom hovoří respondentka.

Jinak jsme se scházeli tajně po rodinách... Největší sejítí bylo na pohřbech, protože jsme mohli konat pohřby. Jediný co nám povolili, to byly pohřby. To bylo dost důležité. Tenkrát děcka se sešli, to byl průvod jako, protože jsme se všichni sešli.

(Paní Brdečková)

Nárůst členů v době zákazu církve je jistě odrazem její neustále činnosti v utajení. Zmiňuje se o něm i jedna z respondentek. Kromě toho jej dokládají statistiky, v nichž je v tomto období zákazu čitelný nárůst kolem tisíce členů.

S mnohými jsme se museli seznámit, protože byli pokřtěni v době zákazu tajně, třeba někde v řece. Byla to veliká radost, že již nemusíme mít strach, třeba z domovní prohlídky, kdy ti pánové obrátili všechno vzhůru nohama a hledali literaturu proti režimu.

(Paní Brdečková)

K opětovnému povolení činnosti církve došlo v roce 1956. O toto povolení adventisté aktivně usilovali. Snaha ovlivnit úřady se nakonec vydařila. O tomto snažení svědčí zmínka ve vzpomínkách členů církve.

... jsme přistoupili k dalšímu jednání o povolení činnosti církve v naší vlasti... Jednání bylo svízelné a dlouhé. Jednali jsme s úřadem pro věci církevní a když věc uvízla na mrtvém bodě, obraceli jsme se písemně i osobně na úřad ministerského předsedy, na ústřední výbor KSČ v Praze a všude tam, kde jsme předpokládali, že to bude užitečné... Jednání s představiteli státu nakonec dopadla úspěšně – a tak byla v roce 1956 činnost církve znovu povolena. Sbory byly otevřeny, kazatelé se vrátili na svá místa.

(Vzpomínková kniha Foltýnových)

I v době kdy byla adventistická církev oficiálně povolena, byla omezována a kontrolována režimem. Kromě jiného se tato kontrola odrážela v omezování množství literatury povolené vydávat pro potřeby církve.

Pak nám povolili úkoly, to už bylo za komunistů. Povolili nám úkoly, ale ne tolik, kolik my jsme potřebovali. Čili dali nám třeba pro příklad 15 úkolů a nás bylo 25, tak my jsme si pomohli. Rozdala jsem, to jsem měla na starosti, rozdala jsem ty originály lidem, kteří mají psací stroje. A bylo napsáno každý čtvrtletí. Takže nebyli nám povolní to, co jsme chtěli.

(Paní Brdečková)

Značně problematickou záležitostí bylo svěcení soboty, která byla do 70. let pracovním dnem. Šestidenní pracovní týden byl zrušen až vyhláškou ministerstva práce a sociálních věcí č. 63/ 1968 Sb.⁴⁵ Adventisty odmítaná práce v sobotu měla za důsledek značné problémy zvláště u mužů vykonávajících vojenskou službu, jež byli většinou postihováni vězněním. Věznění byl také jeden z postihů rodičů, kteří odmítli posílat děti v sobotu do školy v době, kdy byla školní docházka povinná i v sobotu. Děti z náboženských rodin byly v případě dalšího studia vystaveny diskriminaci pro své smýšlení.⁴⁶ O důsledcích této diskriminace při studiu je zmínka v jednom z rozhovorů.

Těžší to bylo v době, kdy já sem chodila do školy. Kdy tam i učitel řekl, protože se učily i soboty, že když v sobotu nedojdu do školy, tak že v pondělí musím být tak připravená, jak kdybych tam byla. Takže vždycky sem si po sobotě večer, kdy jsme ukončili, nebo v neděli byla za kamarádkou, půjčila si ty sešity, knížky, co se učily abych si to všechno dopsala, abych se to doučila, jo... Někteří měli, já ne, ale ty starší kamarádky ve sboru, měly třeba z chování dvojku, za to že měly neomluvené hodiny v sobotu. Pak měly problém dostat se na střední školu, měly samý jedničky a kvůli sobotě dvojku z chování, že to ti ředitelé nechtěli tolerovat vůbec.

(Paní Červinková)

O významnosti tohoto problému vypovídají četné zmínky ve zdrojích v nichž je také reflektováno jaké způsoby donucování a trestů za neplnění povinné školní docházky z toho vyplývaly. Jedním z nich byla ztráta zaměstnání.

Potom přišlo pozvání domů, abychom se dostavili za soudruhem ředitelem. Dozvěděli jsme se, že přišel na školu příkaz nahlásit děti, které nechodí do školy v sobotu. Soudruh ředitel se nás ptal zda jsme si vědomi následků, které mohou přijít, že to může být ztráta zaměstnání.

(Paní Brdečková)

K těmto trestům se vyjadřuje i druhotný zdroj sepsaných vzpomínek členů.

V něm není trest výhrůžkou, ale skutečností. Tímto trestem bylo věznění.

V té době došlo k těžkostem pro sboru i ve škole. Často jsem byla volána do školy i na národní výbor. Přemlouvali mne, hrozili odejmutím dětí apod.... Tentokrát mne i tatínka zavřeli na 14 dní do vězení, a to proto, že jsme neposílali děti v sobotu do školy. Nejdříve zavřeli tatínka, a když jej propustili, zavřeli mne.

(Vzpomínková kniha Foltýnových)

⁴⁵ www.mpsv.cz/ppropo.php?ID=z65_1965_4 (10.6.2009).

⁴⁶ Mišovič, Ján. *Víra v dějinách zemí Koruny České*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001. str.: 92.

K trestům za neplnění povinné školní docházky nedocházelo vždy, jak dokládá další výpověď. Možnost domluvy s řediteli a učiteli, o omluvení dítěte ze sobotní školní docházky, ovšem nebyla možností pro všechny, neboť tato domluva závisela na vůli konkrétních osob.

Po krátkém čase následovala debata soudruha ředitele. V řeči jsem vystihla, že těžkosti on sám dělat nebude. On totiž patřil mezi ty lidi, kteří jak jsem se zmínila už o těch vojácích, kteří nám to tolerovali, který nám pochopili, že je to naše prostě, že to není něco co musí, ale že prostě chceme zachovávat to co zachovávali ti naši předkové, ti Ježíšovi učedníci a tak dále.

(Paní Brdečková)

O konkrétnějším případě domluvy s učitelem svědčí respondentka v následující zmínce. Domluvu s učitelem doplnila nabídkou nějakého způsobu vynahrazení či oplacení této laskavosti. Zmiňuje také další způsob postihů, a to pokuty.

Paní učitelce jsem se opravdu snažila pomoci a udělat co potřebovala. Vedla jsem kroužek šikovných rukou...Proč jsem to dělala? Taky pro to dobro svého děcka, aby mu tu sobotu dala... A to se snažili i ostatní rodiče. Ostatní rodiče dostávali pokuty a dost vysoký pokuty...

(Paní Brdečková)

Z jednoho z rozhovorů se také dovídáme, že tlak byl nakonec vyvíjen také na samotné děti. Jak vzpomíná respondentka, děti byli pod různými pohrůžkami přesvědčováni v sobotu do školy přijít.

Oni dostali příkaz na školách, že musely ty děti přesvědčit, aby v tu sobotu do té školy přišli... Ti učitelé se snažili, oni tlačili na ty děti, aby prostě přišli... Jednoho kluka si ten učitel až hodně jako přitlačil. Tak mu vyhrožoval učitel, že když nepřijde v sobotu do školy, tak ho zavře už v pátek, z pátku ho tam nechá na sobotu, a přes noc zůstane ve škole...

(Paní Brdečková)

Další oblastí postihů a trestů za odmítání práce v sobotu byla povinná vojenská služba. V tomto prostředí byla problémem také práce se zbraní. Existovalo

množství možností, jak se vyhnout soudu a věznění. Důležitá byla domluva s nadřízeným, který mohl být ale nemusel ochoten řešit tyto sobotní problémy jinak než vězněním. O těchto způsobech se zmiňuje jeden z respondentů, který se dlouhou dobu zabýval hledáním řešení a pomáháním těmto adventistickým vojákům.

Vy zavíráte kluky proto, že něco odmítnou... Vy škodíte sobě víc jako jim,... ztrácíte lidi, kteří by vám mohli být velice užiteční... Sanitní vojsko, tito kluci, když jim nabídnete beze zbraně, ošetřovna, červený kříž na ruce a sbírat ve válce prostě raněný, mrtvý nebo já nevím co, a když jim nabídnou zdravotnickou službu, ... když nabídnete zdravotnické vzdělání... , aby oni mohli na vojně působit v tomto rezortu, máte po starosti. Oni žádný kvér nevyfasují a oni už se s doktorem, kterej na té ošetřovně je, jestli jim tu volnou sobotu dá, snadno domluví, protože on tu pravomoc má. V dalším případě mohou dělat v sobotu. V armádě existuje mnoho objektů, které musí být hlídány. Jsou hlídány elektronicky, jsou hlídány ale převážně skrze psa a psovoda, jediná práce kolem psa v sobotu je dát mu nažrat, on mu to nejen může dát, ale musí mu to dát, protože péče člověka o zvířete je Boží příkaz. Jinak on ho zavede na stanoviště, pes hlídá a on má volnou sobotu. Další věci je mnoho míst kde jsou dílenská práce ...

(Pan Arbes)

O trestech referuje druhotný zdroj, ve kterém se jednak dozvídáme o průběhu takového postihování vojáků. Neuposlechnutí rozkazů vedlo k předání na prokuraturu, kde nejmírnějším trestem bylo 12 měsíců vězení.

1. prosince 1951 jsem byl povolán do vojenské pracovní jednotky (PTP) jako politicky nespolehlivý... Jednoho dne jsem byl volán do kanceláře velitele. Bylo to kvůli sobotě... Hned v úvodu mi bylo řečeno, proč mne zavolali, abych prý si vše dobře rozmyslel a jestli nebudu ochoten v sobotu nastoupit, bude vše předáno na prokuraturu... Po mnohých otázkách a domluvách mne znovu požádali, abych slíbil, že v sobotu do zaměstnání nastoupím. Je pochopitelné, že jsem vše vyslechl, ale musel jsem nadále setrvat na svém stanovisku... Věděl jsem, že dostanu-li se před prokurátora, dostanu nejméně 12 měsíců. To, že měla v té době církev zastavenou činnost, bylo přitěžující okolností.

(Vzpomínková kniha Foltýnových)

I ve vojenském prostředí panovala snaha tlaku na adventisty skrze kazatele. O něm se zmiňují vzpomínky členů církve. Uvádí snahu řešení problému odmítání práce v sobotu, cestou kazatelem zprostředkovaného uvolnění od svěcení soboty.

Konečně mne zavolali; v místnosti bylo celé vedení pluku. Když jsem se přihlásil, řekli mi: „Máme zde dva vojíny, příslušníky vaší církve. Odmítli nastoupit v sobotu do zaměstnání. Jste na rozkaz velitele předvolán, abyste těmto vojákům udělil dispenzi, aby mohli v sobotu pracovat.“ ... „Já vám

dávám rozkaz, abyste těmto vojínům dispenzi udělil. Jinak budou potrestáni za neuposlechnutí rozkazu. Mají štěstí, že jsou dva. Kdyby byli tři, byli by trestáni za vzpouru.

(Vzpomínková kniha Foltýnových)

Kromě zrušení pracovní soboty proběhlo v roce 1968 uvolnění církevní činnosti v souvislosti s krátkodobými změnami v režimu a jeho částečné demokratizaci. Popis historie jednoho ze sborů uvádí, že se mohly začít vydávat úkoly sobotní školy a publikovat knihy E.G.Whiteové, do té doby rozmnožované samizdatově. Církev měla možnost vydávat od roku 1969 barevný ilustrovaný církevní časopis pro širokou veřejnost *Znamení doby*⁴⁷. Významnou osobností v redakci tohoto časopisu je od jeho počátku až do současnosti Jiří Drejnar. I v 70. letech, kdy komunistický režim mocensky převážil a byl zostřen ideologický boj, adventistům zůstala možnost vydávat časopis a drobnou literaturu.⁴⁸ Na přelomu 60. a 70.let statistiky církev vykazuje významný propad počtu členů zhruba o tisícovku, což je pravděpodobně způsobeno opětovným přitvrzením podmínek působení církvi komunistickým režimem.⁴⁹

Z množství zmínek a částí rozhovoru věnovaných této sobotní tématice vyplývá, že to byl jeden z nejzávažnějších problémů, kterému museli adventisté čelit. Postih členů CASD v souvislosti s zákonnými ustanoveními nebyl ze strany státu negací církve a jejího fungování, ale spíše neochota zohledňovat svobodu náboženského projevu. Z výpovědí také vyplývá, že v některých případech existovaly možnosti obejít tyto zákony a následné tresty. Jak u vojenské služby, tak u školní docházky byly tyto možnosti vždy v závislé na ochotě a vůli lidí, kteří byli na pozici, ve které o těchto záležitostech rozhodovali.

5.5 Církev adventistů sedmého dne po roce 1989

V novém státě byla zaručena náboženská svoboda v Listině základních práv a svobod ve čl. 15 a 16., dále Zákonem č. 308/1991 Sb. o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností a Zákonem České národní rady č. 161/1992 Sb. o registraci církví a náboženských společností. Přílohou zákona z roku

---

⁴⁷ Viz příloha 8.3.3., *Znamení doby*.

⁴⁸ www.casd.mb-net.cz/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=1 (29.5.2009).

⁴⁹ www.adventistarchives.org/documents.aps?CatID=11&ShortBy=2&ShowDateOrder=True (30.5.2009). Viz příloha 8.1., tabulka 2.

1991, bylo prohlášeno za registrované 19 církví a náboženských společností, z důvodu jejich dřívějšího působení na základě státního souhlasu.⁵⁰ Mezi těmito církvemi a náboženskými společnostmi byla i CASD.

Potlačování a kontrola církví a náboženských společností po „sametové revoluci“ skončila. Objevovalo se mnoho nových náboženských hnutí a směrů, které v České republice do této doby nepůsobily, nebo působily jen v utajení. I některé dříve státem uznané církve tuto novou svobodu využívaly, probíhalo mnoho aktivit oslovujících širokou veřejnost, která projevovala zájem. Ve společnosti byl tento zájem o náboženství důsledkem dlouhodobé neexistence možností se s náboženstvím neomezeně setkávat a prostřednictvím něj odpovídat na problémy a otázky lidské existence. Utvořil se prostor pro náboženské hledání s velkým množstvím možností náboženského života

Konkrétní průběh seznámení se s CASD a účasti na náboženských aktivitách v této době reflektuje dojem novosti náboženských hnutí a církví, zájem o ně a také pominutí tohoto zájmu.

Tak to je...dostal sem se do církve po revoluci. Mně bylo asi tak 19, a po revoluci to byla doba kdy vlastně končil komunismus a do republiky přišlo strašně moc takovejch nějakejch těch hnutí. A myslím, si že i mezi lidma o to byl velkej zájem. Dřív to bylo jako hodně potlačovaný, ty náboženství a tak. A já jsem předtím byl vychovanej v nevěřící rodině a přes mé přátele, kteří se o to nějak zajímali, přátele z ulice, kteří byli nějak oslovený, tak mě vzali sebou, že je to zajímavý. Tak sem začal chodit na nějaký takový kurzy bible. Takže to bylo po revoluci v takové té euforii a tenkrát to začalo hodně lidí, hodně lidí do těch různějch církví a i sem začalo chodit a hodně z těch lidí i potom zase odešlo, že to byla taková vlna, a já sem z těch, co zůstali.

(Pan Drda)

Pro církve adventistů jako i pro ostatní církve nastala po roce 1989 úleva od dlouhodobého tlaku ze strany komunistického státu. Nová svoboda se u církve adventistů odrazila v nárůstu členů. Mezi lety 1990 – 1995 narostl počet členů Československé unie CASD z 7 842 na 9 644⁵¹. Což je nápadně velký přírůstek v poměru k pozvolnému růstu v desítkách či stovkách v 70. a 80. letech.⁵² O tomto nárůstu se zmiňuje jedna z respondentek.

⁵⁰ Lužný, Dušan. „Náboženská situace v České republice po roce 1989“, *Religio. Revue pro Religionistiku*, ročník VI, 1998/2. str.: 213-225.

⁵¹ www.adventistarchives.org/documents.aps?CatID=11&ShortBy=2&ShowDateOrder=True (30.5.2009). Viz příloha 8.1., tabulka 2.

⁵² www.adventistarchives.org/documents.aps?CatID=11&ShortBy=2&ShowDateOrder=True

Jo, švagr dělal právě kazatele a byl ve Vyškově na Moravě ...a říkal ,že právě v té době svobody jak on dostal Vyškovský sbor,... že měli ve skupince 50 lidí nových, z ateistických rodin, jo že to byla úplně radost s nimi otvírat bibli studovat a tolik otázek, protože předtím ta šance nebyla,jo. I hodně křtů jako hodně přibylo lidí nových.

(Paní Červenková)

Tento radikální růst členské základny se v druhé půli 90. let zastavil, jak vyplývá ze statistik.⁵³ I tato změna je touto respondentkou reflektována, i když ne vztažena na konkrétní časové období, jako opadnutí nadšení a dále ji zdůvodňuje uspěchaností doby a nedostatkem času.

To nadšení tak nějak opadlo a v tom, že je doba svobody tak každý jde jako svou cestou a teďka je ta doba taková stresová, uspěchaná, kdo má práci, tak nemá čas na studium jo a je to takový...

(Paní Červenková)

V ohledu evangelizace adventisté upustili od tradičního kolportérství aktivně uplatňovaného na počátku 20.století. Jejich evangelizační aktivity jsou více současné a přizpůsobující se novým podmínkám. Ve skutečnosti kolportérství v církvi dál funguje. Literatura je například mimo sbory představena a prodávána formou internetové nabídky. Ve srovnání s Náboženskou společností Svědci Jehovovi, která vychází ze stejných kořenů milleritského hnutí a která od intenzivního kolportérství neupustila, jsou adventisté ve společnosti chápáni pozitivněji. Z podomního nabízení náboženské literatury se stal negativní stereotyp spojený s představou nezvaných návštěvníků.

Sbory v České republice jsou v hierarchii celosvětové organizace Církve adventistů sedmého dne řazeny do Euro-Asijské divize. Pod tu spadá Česko-Slovenská unie adventistů sedmého dne, jež obsahuje tři sdružení: České sdružení, Moravskoslezské sdružení a Slovenské sdružení. Výkonným orgánem církve je Výbor unie, jehož členy jsou předseda unie Ing. Mikuláš Pavlík M.A., tajemník unie Mgr. Peter Čík a hospodář unie Edvard Miškej. Představitelé a zástupci sborů jsou voleni členy sboru. Představitelé sdružení a unie jsou voleni delegáty sborů. Ve sborech dále působí jako činovníci: kazatelé-starší sboru, pokladník, vedoucí sobotních škol atd.

(30.5.2009) Viz příloha 8.1., tabulka 1.

⁵³ www.adventistarchives.org/documents.aps?CatID=11&ShortBy=2&ShowDateOrder=True
(30.5.2009). Viz příloha 8.1., tabulka 2.

České sdružení zastřešovalo v roce 2008 71 sborů a Moravskoslezské 73 sborů. V tomtéž roce mělo České sdružení 3024 členů a Moravskoslezské sdružení 4444 členů.⁵⁴ Většina sborů stejně jako všechna sdružení a celá unie mají vlastní webové stránky. Nyní je CASD mezi státem uznanými církvemi, podle zákona 3/2002 Sb. Státem uznané církve mají tzv. zvláštní práva. Mezi tato práva patří financování státem; konání obřadů, při nichž jsou uzavírány církevní sňatky; pověření osoby vykonávající duchovenskou činnost k výkonu duchovenské služby v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranné léčení a ochranná výchova a v ozbrojených silách; vyučování náboženství na školách a zachovávání povinnosti mlčenlivosti duchovními v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství, je-li tato povinnost tradiční součástí učení církve a náboženské společnosti nejméně 50 let a právo zřizovat církevní školy. Tato práva jsou upravována zvláštními ustanoveními jiných zákonů.⁵⁵ Z těchto zvláštních práv CASD nevyužívá práva vyučovat náboženství ve veřejných školách, kvůli nedostatku kvalifikovaných sil, a práva zachovávání mlčenlivosti duchovních, neboť u ní není tradiční součástí učení církve. Právo, které CASD mimo jiné využívá, je právo na státní financování, ačkoliv je pro finanční nezávislost církve na státu. Státní příspěvky jsou chápány jako kompenzace za majetek, který byl církvi zabaven totalitním režimem v 50. letech 19. století.⁵⁶

Podle výsledků sčítání lidu v roce 2001 měla CASD 9757 členů, tím se řadí k menším církvím působícím v ČR.⁵⁷ Tento počet se liší od počtu udávaného ve statistikách církve pro rok 2001, který uváděl 7691 členů⁵⁸. Tento rozdíl je způsoben institutem tzv. dvojího členství v církvi, které rozlišuje členy pokřtěné a nepokřtěné. V statistikách církve je udáván pouze počet pokřtěných, zatímco ve sčítání se k vyznání CASD hlásili také nepokřtění členové církve.

---

⁵⁴ www.casd.cz/index.php?setlang=1&a=cat.51 (14.5.2009).

⁵⁵ Svoboda, František. *Legislativní prostředí pro činnost církví a náboženských společností*. Brno: Centrum pro výzkum neziskového sektoru, 2007. str.: 4-9.

⁵⁶ www.casd.cz/index.php?setlang=1&a=cat.16 (1.7.2009).

⁵⁷ www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/p/4110-03 (15.5.2009).

⁵⁸ www.adventistarchives.org/documents.aps?CatID=11&ShortBy=2&ShowDateOrder=True (30.5.2009). Viz příloha 8.1., tabulka 2.

5.5.1 Aktivity, občanská sdružení a organizace související s CASD

Církev adventistů v ČR má mnoho aktivit v mnoha směrech. Jedním z nich je směr mediální. Adventisté mají vlastní rádio AWR, internetovou televizi HopeTV a také nakladatelství Advent-Orion, které slouží k zprostředkovávání informací o událostech, věrouce, rozhodnutích, životě církve aj., které jsou určeny především věřícím. Tyto informace a materiály však nejsou nijak omezené svou dostupností, naopak jsou dostupné všem lidem, kteří o ně mají zájem. Nakladatelství Advent-Orion vydává kromě knih a časopisů také tzv. úkolky⁵⁹, tedy studijní sešit na každé čtvrtletí pro sobotní výuku, která probíhá před bohoslužbou.

V současnosti vycházejí dva adventistické časopisy: časopis *Znamení doby* a časopis *Advent*. Časopis *Znamení doby* je určen pro širokou veřejnost. Vychází od roku 1969. Od té doby prošel množstvím změn, dříve obsahoval témata, která dnes zahrnuje časopis *Advent* v různých rubrikách. Pro příklad, v roce 1976 zde byly rubriky na téma zdraví, historie, aktuality a jiné.⁶⁰ V současnosti je časopis vydáván k významným událostem (např.: Vánoce, Velikonoce) dvakrát do roka a celý je zaměřen na jedno téma týkající víry. Časopis *Advent*⁶¹ je vnitrocírkevním časopisem vydávaným od roku 1991. Zahrnuje zprávy, informace a reportáže o dění ve sborech, rozhovory s osobnostmi církve, aktuální témata, teologická zamyšlení, články z historie a součástí je také příloha pro děti.

CASD se také zapojuje do ekumenických aktivit v ČR. Její vztah k ostatním církvím vyplývá z věrouky adventistů. Tento vztah by se dal charakterizovat jako ambivalentní. Na jedné straně se k ostatním křesťanům se CASD staví jako k univerzální církvi, kterou tvoří všichni ti, kteří věří v Krista. Na straně druhé sami sebe pak chápou jako církev ostatku, jejíž úkol je šíření víry a oznamování druhého příchodu Krista, a jako taková je vydělena z ostatních církví. Z tohoto důvodu se neztotožňují s ekumenickým úsilím o sjednocení církví. Například v Ekumenické radě církví v České republice (dále ERC) nejsou plnohodnotnými členy, avšak zapojují se jako pozorovatelé⁶². Odůvodněním postu pozorovatelů je právě rozpor se směřováním

---

⁵⁹ Viz příloha 8.3.1., Úkolky.

⁶⁰ Viz příloha 8.3.3., Znamení doby.

⁶¹ Viz příloha 8.3.4, v digitální formě dostupné též na www.adventorion.cz/periodika/?submenu=2 (1.7.2009).

⁶² Varianta členství, kterou jsou do Ekumenické rady církví přijaty církve, které souhlasí s jejími cíli,

k tvorbě jednotného společenství. Jedním z důvodů účasti CASD na činnostech ERC je spolupráce a jednání ERC se státem, které adventisté mají zájem se účastnit.⁶³ Jedním z příkladů otevřenosti k ostatním církvím, ale i jiným náboženstvím a zájmu o ně, je opakovaný cyklus diskuzí nazvaný „Tvář v tvář“. Jedná se o diskusní večery s nějakým způsobem významnými osobnostmi mezi nimiž lze nalézt předsedu Islámské nadace Brno Muneeb Hassan Alrawiho či kněze Katolické církve Pavla Šenyřika.⁶⁴

Členové CASD také realizují své jak charitativní, tak zdravotně-vzdělávací zájmy. Jednou z těchto charitativních realizací je ADRA (Adventist Development and Relief Agency – adventistická agentura pro pomoc a rozvoj). Jak již bylo uvedeno výše, jde o mezinárodní humanitární organizaci. V České republice působí od roku 1992, kdy ji zde založil Rudolf Reitz. Zpočátku byla česká ADRA chápána mezinárodní organizací jako agentura přijímající a přerozdělující pomoc ze zahraničí. Brzy se však stala také organizací dárcovskou. Z jejích aktivit v České republice lze zmínit provozování azylových domů, poradny pro oběti domácího násilí a dobrovolnických center.⁶⁵ Tato organizace v ČR se k adventistické církvi vztahuje svým založením, její činnost však církev nijak neovlivňuje. ADRA v České republice působí jako občanské sdružení s vlastní organizační strukturou.

V oblasti zdravotně-osvětové působí občanské sdružení Život a zdraví. Toto sdružení není nijak oficiálně svázané s adventistickou církví, zastřešuje tzv. Kluby zdraví, které byly zakládány za podpory CASD. Toto sdružení pořádá osvětové přednášky, besedy, sympozia, semináře a další aktivity na základě zásad preventivní medicíny, zdravého životního stylu a výživy, které vycházejí z adventistického přístupu k tělu, zdraví a výživě.⁶⁶

Principy adventismu ohledně těla a zdraví jsou ve shodě se současným společenským trendem. V tomto ohledu je adventisty vydáváno množství literatury k tématům zdravé výživy, léčivých rostlin, kuchařky, knih o zvládání stresu nebo deprese, jejichž čtenáři pravděpodobně nejsou pouze mezi členy církve. Prostřednictvím internetu je vytvořena síť odkazů na množství webových stránek, klubů a firem vyrábějící a distribuující zdravou výživu, jejichž společným tématem je

---

avšak z věroučných nebo jiných důvodů nemohou být plnými členy.

www.ekumenickarada.cz/index.php?setlang=1&a=cat.27 (1.7.2009).

⁶³ Rozhovor s kazatelem CASD, panem Erbenem.

⁶⁴ tvarivtvar.net/TvTmini (30.6.2009) .

⁶⁵ www.adra.cz/adra/cz/ (16.5.2009).

⁶⁶ www.zivotazdravi.cz/index (16.5.2009).

zdravý životní styl. U těchto firem a klubů není žádné přímé organizační spojení s církví jako takovou. Jsou to spíše principy zdravé životosprávy, které je s církví adventistů spojují.

Na úrovni sborů existuje řada klubů, kurzů, kroužků, a také jsou zde pořádány jazykové a počítačové kurzy pro veřejnost. Významným celocírkevním klubem je Pathfinder. Klub je určený dětem, který zahrnuje schůzky oddílů, tábory a jiné aktivity zaměřené na výchovu a volný čas.⁶⁷

5.6 Adventistické teologické vzdělávání

Před 1. světovou válkou získávali čeští adventisté teologické vzdělání v zahraničí, a to na semináři v německém Friendensau u Magdeburku. První domácí vzdělávací institucí byla Misijní škola v Praze. Působila v letech 1920-1923. V meziválečném období dosáhla většího významu Misijní škola v Loděnicích, kde v letech 1925-1934 absolvovalo asi 100 studentů z Čech i ze zahraničí. Za okupace byla škola zavřena. Po 2. světové válce působila v Praze Škola biblických nauk, později Biblický seminář, která byla násilně zavřena v roce 1950. Vzdělávání kazatelů v průběhu šedesátých let probíhalo dálkovým kurzem. V roce 1968 začal opět fungovat Biblický seminář v Praze. V roce 1973 byl opět násilně zavřen. Od roku 1974 fungoval neoficiální, poloilegální způsob vzdělávání duchovních ve formě dálkového studia s konzultacemi ve vzdělávacích střediscích. V roce 1981 bylo opět církvi povoleno oficiálně vzdělávat duchovní, ovšem vzdělávání probíhalo jen formou dálkového studia s konzultacemi, tedy jako před povolením. V roce 1990 bylo opět otevřeno denní studium. Škola nese název Teologický seminář Církve adventistů sedmého dne. V současnosti sídlí nedaleko Sázavy. Teologický seminář je zařazen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy na základě zákona 564/1990 Sb. do sítě škol a školských zařízení jako pomaturitní studium, od roku 1996 jako střední odborná škola a od roku 1998 jako vyšší odborní škola.⁶⁸

Kromě teologického semináře existuje středisko korespondenčních kurzů, které nabízí tématické kurzy (např.: biblický kurz nebo kurz „Zvládej svůj život“ či

---

⁶⁷ www.pathfinder.cz (30.6.2009).

⁶⁸ www.tscasd.cz/menu.php?kategorie=historie (14.5.2009).

kurz „Vezmi zdraví do svých rukou“).⁶⁹ Středisko korespondenčních kurzů samo sebe vztahuje k CASD svým založením.

---

⁶⁹ www.skz.cz (30.6.2009).

6 Závěr

Vzhledem k tomu, že neexistuje žádná monografie s tématem CASD v ČR, bylo cílem práce toto téma zpracovat. Důvodem pro takovéto zpracování je mimo jiné to, že tato církev působí v naší zemi od vzniku samostatného státu po celou jeho historii. To, že je jednou ze státem uznaných církví, je dalším důvodem, který vedl k jejímu zpracování.

Nejdůležitější momenty v životě CASD v ČR byly ve stručnosti její rychlý rozvoj a usídlení po příchodu do českých zemí na počátku 20.století, zásah do její členské základny způsobený odsunem Němců po druhé světové válce, její další výrazný růst v poválečném období, následný útlak a dočasný zákaz komunistickým režimem a konečně opětovná náboženská svoboda, která přišla po roce 1989. Přes střídání pozitivních a negativních podmínek církev stále rostla, s výjimkou dvou případů. Prvním obdobím kdy byl přírůstek členů negativní byla 70.léta a druhým případem postupného ubývání v členské základně je období od roku 2000 do současnosti.⁷⁰ V současné době má CASD na území ČR přes sedm tisíc členů, čímž se řadí mezi menší církve, které v republice působí. Ve všech nedemokratických obdobích bylo největším zdrojem problémů se zákony a následných postihů svěcení soboty.

V současné době se CASD v ČR snaží nenásilně oslovovat veřejnost pořádáním přednášek a kurzů. Také poskytuje informace o sobě prostřednictvím letáků, brožur a internetových stránek. Společností v České republice je, přes svoji dlouhodobou přítomnost zde, vnímána rozporuplně. K tomu přispívá jednak nedostatečná informovanost části veřejnosti, u další části společnosti žádná zkušenost s touto církví a dále její řazení v publikacích o nových náboženských hnutích a sektách mezi tyto skupiny. Sama CASD se výrazněji hlásí k odkazu protestantismu a snaží se být církví otevřenou směrem ke společnosti, ve které existuje.

---

⁷⁰ www.adventistarchives.org/documents.aps?CatID=11&ShortBy=2&ShowDateOrder=True (30.5.2009). Viz příloha 8.1., tabulka 2.

7 Seznam použité literatury

Sekundární literatura:

Barrett, David V. *Sects, "cults", and alternative religions : a world survey and sourcebook*. Blandford : London, 1996.

Čeplíková, Margita. *Štát, cirkvi a právo na Slovensku : história a súčasnosť*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, 2005.

Filipi, P. *Křesťanstvo: Historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*. Brno: Centrum pro výzkum demokracie a kultury, 2001.

Filipi, P. *Malá encyklopedie evangelických církví*. Praha: Libri, 2008.

Jones, Lindsay (ed). *Encyclopedia of religion 12, Rnying Ma Pa school- Soul*. Detroit: Macmillan Reference USA, 2005.

Jones, Lindsay (ed). *Encyclopedia of religion 14, Trancendental meditation - Zwingll*. Detroit: Macmillan Reference USA, 2005.

Kapras, Jan. *Československá vlastivěda. Díl 5, Stát*. Praha: Sfinx, 1931.

Lewis, James R. (ed.). *The encyclopedia of cults, sects, and new religions*. Amherst, N.Y. : Prometheus Books, 2002.

Lužný, Dušan. „Náboženská situace v České republice po roce 1989“, *Religio. Revue pro Religionistiku*, ročník VI, 1998/2, s.213-225.

Malý, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. Praha: Linde, 2003.

Mišovič, Ján. *Víra v dějinách zemí Koruny České*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001.

Nelil, S., Anderson, G. H., Goodwin J. (eds.). *Concise dictionary of the Christian world mission*. London: Lutterworth Press, 1971.

Pavlincová, H., Horyna, B. (eds.). *Judaismus, křesťanství, islám*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2003.

Soukup, Ladislav. *Příspěvky k vývoji právního řádu v Československu 1945-1990*. Praha: Karolinum, 2002.

Spousta, Jan (ed.). *Křesťanské církve v Československu: autoportréty církví*. Praha: Ekumenická rada církví v ČSFR. 1992.

Svoboda, František. *Legislativní prostředí pro činnost církví a náboženských společností*. Brno: Centrum pro výzkum neziskového sektoru, 2007.

Šoltéz, Štěpán. *Dějiny křesťanské církve*. Praha: Kalich, 1990.

Tretera, Jiří R. *Konfesní právo a církevní právo*. Praha : Jan Krigl nakladatelství, 1997.

Weber, Eugen. *Apokalypsy: prorocství, kultury a chiliastické představy v průběhu staletí*. Praha: Lidové noviny, 1999. s. 176-177.

Zdroje:

Časopisy

Advent-časopis církve adventistů sedmého dne: Manželská setkání, Národní týden manželství 50+. 2009/2.

Hlasatel pravdy. 1903/1.

Znamení doby: časopis církve adventistů sedmého dne v Československu. 1976/3, 1976/5, 1976/6, 2008/1.

Webové stránky:

www.adra.cz/adra/cz/ . 16.5.2009.

www.adventist.org/world_church/facts_and_figures/index.html.en . 28.5.2009.

www.adventistarchives.org/documents.aps?CatID=11&ShortBy=2&ShowDateOrder=True . 30.5.2009 .

www.casd.cz/index.php?setlang=1&a=cat .18.5. 2009 .

www.casd.cz/index.php?setlang=1&a=cat.51 .14.5.2009.

www.casd.mb-net.cz/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=1 . 29.5.2009.

www.ceskesdruzeni.cz/index.php?Oficialni_MenuID=71 . 28.5.2009.

www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/p/4110-03 15.5.2009.

www.ekumenickarada.cz/index.php?setlang=1&a=cat.27 1.7.2009.

www.pathfinder.cz 30.6.2009.

www.tscasd.cz/menu.php?kategorie=historie . 14.5.2009.

tvarivtvar.net/TvTmini 30.6.2009 .

www.zivotazdravi.cz/index . 16.5.2009.

-Digitalizovaný záznam rozhovorů (Příloha 8.2)

8 Příloha

8.1 Statistické tabulky

Tabulky byly sestaveny na základě digitalizovaných každoročních statistických zpráv CASD (Annual Statistical Report) dostupných na internetových stránkách adventistických archívů.⁷¹

Jsou zde uvedeny vybrané údaje v pětiletých intervalech s přidáním údajů v letech nějakým způsobem významných. Důležitá data jsou zvýrazněna tučně. První tabulka zahrnuje údaje o celé Československé unii. Druhá tabulka obsahuje o CASD na území České republiky od roku jejího vzniku, tedy údaje Českého a Moravskoslezského sdružení.

Tabulka č.1 - Československá unie

Rok	Sborů	Členů církve	Nově pokřtěných	Duchovních
1919	50	1600	100	9
1920	55	1691	204	10
1925	77	2033	235	7
1930	101	2569	207	5
1935	122	3546	301	11
1939	70	2023	189	4
1940	69	2019	156	11
1945	102	3610	156	11
1948	114	5021	826	5
1950	114	5694	220	3
1955	114	6524	-	3
1956	114	7124	1000	3
1960	50	7505	-	2
1965	50	8500	296	13
1968	153	8733	544	12
1970	-	-	-	-

⁷¹ www.adventistarchives.org/documents.aps?CatID=11&ShortBy=2&ShowDateOrder=True (30.5.2009).

1975	133	7480	264	8
1980	144	7684	283	-
1985	189	7690	313	24
1989	174	7826	363	30
1990	174	7842	397	31
1995	180	9644	392	37
2000	183	9973	207	46
2005	184	9753	178	18
2007	184	9660	175	14

Tabulka č.2 - České a Moravskoslezské sdružení

Rok	Sborů	Členů církve	Nově pokřtěných	Duchovních
1993	133	7223	87	17
1995	138	7600	111	30
2000	141	7759	142	34
2001	141	7691	166	22
2005	142	7599	117	15
2007	143	7468	109	13

8.2 Digitální záznam rozhovorů – CD

1. Pan Arbes
2. Paní Brdečková
3. Paní Červenková
4. Pan Drda
5. Pan Erben

8.3 Adventistické časopisy a literatura

8.3.1 Úkolky

<p> Týden od 11. ledna do 17. ledna 2009</p> <h2>DUCHOVNÍ DARY A PROROCTVÍ</h2> <p>Biblické texty na tento týden: Sk 2,1–11; Ř 12,6–8; 1 K 1,6,7; 13,9; Ef 4,11; 2 Te 2,9,10</p> <p> Základní verš <i>Jsou rozdílná obdarování, ale tentýž Duch; rozdílné služby, ale tentýž Pán; a rozdílná působení moci, ale tentýž Bůh, který působí všechno ve všech. (1. Korintským 12,4–6)</i></p> <p>Jako adventisté věříme v dary Ducha, včetně prorocství. Věříme a vyznáváme i to, že všechno bychom měli zkoušet a ověřovat Božím slovem. V tomto úkolu se na základě Písma blíže podíváme na některé z duchovních darů.</p> <p> Týden ve zkratce <i>S jakým záměrem nám Bůh dává duchovní dary? Jak se projevují? Co říká Písmo o daru jazyků? Co učí o falšování darů?</i></p> <p>Téma: Dar prorocství jako jeden z biblických duchovních darů Představení a smysl duchovních darů (Ř 12,6–8; 1 K 12,8–10,28–30; Ef 4,11,12) Trvání duchovních darů (Ef 4,11–13) Falešná podoba duchovních darů (Mt 7,22,23; Zj 16,13,14) Důležitost a význam daru prorocství (1 K 12,8–10) Význam daru jazyků (1 K 14)</p> <p>18 DUCHOVNÍ DARY A PROROCTVÍ</p>	<p>Neděle 11. ledna </p> <h2>DUCHOVNÍ DARY</h2> <p><i>Ř 12,6–8; 1 K 12,8–10,28–30; Ef 4,11,12</i></p> <p>„A toto jsou jeho dary: jedny povolal za apoštoly, jiné za proroky, jiné za zvěstovatele evangelia, jiné za pastýře a učitele.“ (Efezským 4,11)</p> <p>Duchovní dary (v řečtině „charismata“) nazýváme duchovní proto, že jejich původcem je Duch svatý, který je rozděluje a přiděluje podle své vůle. (1 K 12,11)</p> <p>Apoštol Pavel uvádí čtyři seznamy duchovních darů. (Ř 12,6–8; 1 K 12,8–10,28–30; Ef 4,11,12) Jaký význam mají duchovní dary? Proč je Bůh dává?</p> <p>Podle Nového zákona mají duchovní dary sloužit k dokončení poslání, které bylo církvi svěřeno. K tomu patří péče o církev a její vzdělávání, ale také zvěstování evangelia celému světu. Existence duchovních darů by nám měla stále připomínat naši úplnou závislost na Bohu v konání díla, do kterého nás povolal.</p> <p>Z evangelíí víme, že apoštolové byli obdarováni duchovními dary už před letnicemi. U Lukáše 9,1 čteme, že Ježíš jim dal „sílu a moc vyháňt všechny démony a léčit nemocí“ Matouš 10,8 zaznamenává jeho pověření: „Nemocné uzdravujte, mrtvé probouzejte k životu, malomocné očisťujte, démony vymítejte...“ O letnicích byli apoštolové naplněni Duchem svatým a mluvili jazyky. (Sk 2,1–4) To naznačuje, že křest Duchem svatým je možné přijmout vícekrát, ne jen jednou.</p> <p>Projevují se ve vašem sboru duchovní dary? Jaké je ovoce těchto darů? Jakým způsobem můžeš podporovat rozvoj těchto darů?</p> <p>19 DUCHOVNÍ DARY A PROROCTVÍ</p>
--	---

8.3.2 Hlasatel pravdy

Ročník I. Praha, 20. července 1903. Číslo 1.

Všeho zkuste; což dobrého jest, toho se držte.“ I. Tess. 5, 21.

Hlasatel Pravdy.

„Posvětiť jich v pravdě své; slovo tvé pravda jest.“ Jan. 17, 17.

„Aby i oni v nás jedno byli, aby uvěřil svět, že jsi ty mne poslal.“ Jan. 17, 21.

„Pravdy nabuď, a neprodávej ji, též moudrosti, umění a rozumnosti.“ Příklad. 23, 23.

OBSAH: Co jest pravda? — Proč? — Odpočutí Hospodinovo. — Následky jednoho nepravého kroku. — Co jest to, nechati se zmítati a točiti každým větrem učení? Efez. 4, 14. — Co musí býti dřív, život nebo práce? Ospravedlnění z víry, nebo ze skutků? — Slovo k duším kajícím. — Proč zatracen a zavržen? — Zkušební otázky. — Turecko v prorockém slově. — Bůh nás vyvolil. — Jednota Otce se Synem svým Ježíšem Kristem. — U Boha není žádná změna! — Bázeň před Mojžíšem. — Úvahy ze Zjev. 14, 6. 7. — O nesmrtnosti.

„Hlasatel Pravdy“ vychází každý druhý měsíc vždy dne 20. o 16 stránkách (s přílohou insertní), tedy škrát za rok a předplácí se jednotlivě poštou kor. 1.70; pro Německo mark. 1.70; pro Rusko rubl. 1.40; pro Ameriku dollar 1.—. Při odebírání více čísel pod společnou obálkou zvláštní velké výhody. Menší částky lze zaslat též ve známkách poštovních 3—5 haléřových. Jednotlivá čísla za 40 haléřů.

Co jest pravda?

Tato otázka, kterou považoval Pilát zdánlivě za nezodpověditelnou, jest pro nás přímo a určitě zodpověděna ve třech výrocích písmo svatého: „Slovo tvé pravda jest“; (Jan. 17, 17) „Zákon tvůj pravda jest.“ (Žalm. 119, 142.) „Já jsem ta cesta i pravda i život.“ (Jan. 14, 6.) Čteme též: „Duch jest pravda“ a. v. Kristus jest to slovo, které bylo na počátku, bez něhož nic není učiněno; a proto je jeho život zákonem pro všechny stvořené věci, které mají své trvání toliko v Něm. On přišel na svět — to slovo stalo se tělem — aby dalo svědectví pravdě. Tak stála tedy ta odpověď na otázku Pilátovu v osobě Pána Ježíše neuznávaná před ním, který jest vtělením a sumou veškeré pravdy.

Proto vidíme, že jest možno, tu pravdu před sebou míti a přece nevědět, co jest pravda. Kristus to slovo „jest blízko tebe, v ústech tvých a v srdci tvém;“ neboť mnohým z nás jest bibli tou nejznámější knihou a přece poměrně málo jich uznává ji a poddává se té pravdě. Když on za dnů těla svého s lidmi obcoval a mluvil, uznávalo jich jen málo ono Božské slovo v tom muži z Nazareta, toho Syna Boha živého. Pán Ježíš pravil k Petrovi, který jej vyznával býti Synem Boha živého: „Tělo a krev toho nezjevilo tobě, ale Otec můj, kterýž jest v nebesích. Proto jen skrze zjevení, může ta pravda býti poznána.

Apoštol Pavel byl skoro od svého narození horlivým zkoumatelem písmo a ústního podání svého lidu; přece nepoznal on pravdu, až řekl: „Zalíbilo se Bohu zjevití Syna svého ve mně.“ (Gal. 1, 15. 16.) Potom neměl toho zapotřebí, se raditi s tělem a krví, také ani ne s těmi, kteří před ním byli apoštolové. On neprodlévaje počal zvěstovati to evangelium s důvěrností a mocí. On se modlil za ty církve, práci jeho povstalé, aby členové těchto církví byli ob-

8.3.3 Znamení doby

Znamení doby- zdraví

V prvním čísle letošního ročníku jsme se obrátili na čtenáře s prosbou o sdělení, které rubriky nejraději čtou. Z dopisů, které jsme potom dostali, jsme zjistili, že mezi nejčtenější — vedle kapitol o archeologii — patří rubrika o otázkách zdravé životosprávy. V četných dopisech nás čtenáři žádají, abychom otiskli pojednání o léčení určitých nemocí. Všem, kteří takové přání vyjádřili, chceme sdělit, že Znamení doby není zdravotnický časopis a jestliže uveřejňujeme kapitoly týkající se těchto otázek, pak jen do té míry, pokud zůstáváme na poli prevence. Adventisté s.d. od počátku považují ochranu zdraví a prosazování zdravé životosprávy za svoji zásadu. Z toho důvodu má tato oblíbená rubrika i své místo ve Znamení doby. Pokud někdo ze čtenářů má určité pochyby se svým zdravím, potom se musí obrátit na svého lékaře, který mu po řádném vyšetření předepíše správnou léčbu.

V dopisech se velmi často objevuje prosba o očištění článku o cukrovce, která se v posledních letech stává stále častějším onemocněním. Pliňme toto přání a uveřejňujeme článek, jehož autorem je zkušený a odborný lékař. Věříme, že každý v něm poskytnuté budou k užítku mnohemu čtenáři, který touto nepříjemnou chorobou trpí.

Cukrovka (diabetes mellitus) je onemocnění, které od konce druhé světové války nápadně vzrostlo. V současné době je na celém světě asi 35 miliónů nemocných trpících cukrovkou (diabetiků). U nás v ČSSR se počet diabetiků během posledních deseti let zdvojnásobil a jejich celkový stav se pohybuje kolem 250 000. Proč dochází k takovému vzestupu? Vyšší statistické číslo je jednak ovlivněno pečlivějším vyhledáváním nemocných (vyšetřování veskeřého obyvatelstva), ale přichází zde v úvahu i otázka zátěže (stressu). To ovšem nejsou hlavní činitele. Především je to problém přejídání a sedavý způsob života. Vždyť 80 až 90 procent starých diabetiků jsou otlí lidé.

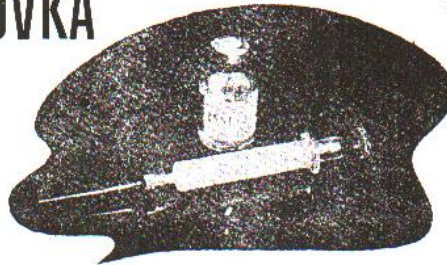
CO JE TO CUKROVKA?

Cukrovka je porucha látkové výměny. U postižených nemůže být udržena hladina cukru v krvi na jisté konstantě (80–100 mg%). Tuto poruchu je třeba připsat skutečnosti, že hormon, který ovlivňuje stálost hladiny krevního cukru — insulin není vytvářen v dostatečné míře. Vzniká ve zvláštních buněčných ostrůvčích slinivky břišní; latinský název pro ostrůvek — insula — proto tento hormon má název insulin. Samozřejmě nezáleží zde pouze na tomto hormonu, ale i jiné hormonální vlivy zde hrají určitou roli. Je zde také úzká spojitost mezi procesem výměny látkové v oblasti tuků a bílkovin a výměnou látkovou uhlohydrátů.

„Tuky hoří v ohni uhlohydrátů“, říkávalo se dříve. Tím má být vyjádřeno, že tuková výměna látková je závislá na vyrovnávané výměně uhlohydrátů. Při poruše v této oblasti pak dochází k odpovídající poruše v oblasti tukové výměny látkové, přičemž jisté jedovaté mezičlánky látkové výměny nemohou být dále odbourány a vyloučeny a hromadí se v krvi. Tak vzniká možnost otravy z vlastní látkové výměny, která je i životu nebezpečná. (Výskyt acetonu, bezvědomí atd., jestliže nenásleduje odpovídající léčení.)

CUKROVKA

choroba
našich
dnů

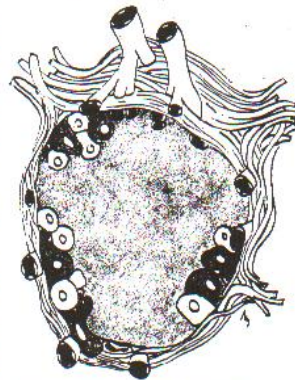
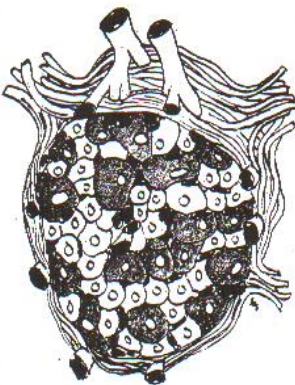
Langerhansovy ostrůvky ve slinivce břišní (nazvané podle jejich objevitele patologa Paula Langerhansena). V nich se produkuje insulin. Na dvou nákresech je znázorněno, k jakým změnám v nich dochází při onemocněním cukrovkou.

Obv. 1: Zdravé Langerhansovy ostrůvky s bučkami alfa a beta. V nich se za normálních okolností vylučuje dostatečné množství insulínu. Které stačí pokrýt potřebu lidského organismu.

PRÍČINY CUKROVKY

Je nesnadné říci, co je příčinou nedostatku insulínu — nebo lépe řečeno, proč dochází k nedostatečné nebo chybějící produkci insulínu. Je nepochybné, že zde hraje roli dědičnost. Abych se lépe a přesněji vyjádřil — jde o zděděný sklon k cukrovce. Předpokládáme zde jisté oslabení nebo zranitelnost ostrůvkové tkáně ve slinivce břišní, která produkuje insulin. Sem by se mohly zařadit mnohé případy diabetu u mladistvých. Naproti tomu je tu diabetes, který se objevuje u starších lidí. Ten probíhá mnohem mírněji než diabetes mladistvých. To znamená, že pro lékaře je obtížnější vyrovnat diabetes mladistvých než diabetes u starých. V posledním případě by se dalo nejspíše mluvit o arteriosklerotických změnách stáří, které brzdí nebo narušují produkci insulínu, ale ne zcela ji likvidují. Když jsme se již zmínili o dědičném faktoru a o arteriosklerose, pak si ještě položme otázku, zda zevní faktory, jako je strava a vůbec životospráva, urychlují vznik cukrovky nebo ji dokonce vyvolávají. Jisté znaky nasvědčují, že tomu tak může být, neboť diabetici jsou většinou otlí. a právě otylost je třeba přičíst k těmto zevním faktorům. Jen v řídkých případech je cukrovka zděděna nebo způsobena hormonálními poruchami. Pokud se týká dědičných sklonů k cukrovce, je zde až šedesátiprocentní riziko (zejména diabetes mladistvých).

Za zmínku rozhodně stojí, že toto onemocnění bylo početně již před druhou světovou válkou, avšak během období přídelového systému potravin počet případů onemocnění a úmrtí na cukrovku významně poklesl. Stejná pozorování byla učiněna také při jiných onemocněních (např. u srdečního infarktu, zubního kazu atd.). Jak je nám starším známo, měl tento „rozsáhlý experiment ve výživě“ tyto hlavní rysy: silné omezení cukru, tuku a spotřeby masa, zvýšená spotřeba ovoce, zeleniny a to mnohonásobně proti roku 1939,

Obv. 2: Stav Langerhansových ostrůvků při těžkém onemocněním cukrovkou. Většina endokrinních buněk (vylučujících insulin) je zničena a jsou nahrazeny tkání bez struktury.

Znamení doby- historie

TAK NÁS BŮH VEDL

3

PŘEDCHŮDCOVÉ ADVENTNÍHO Hnutí V ČECHÁCH A NA MORAVĚ

Josef Kucý

Adventní poselství proniklo do našich zemí již koncem minulého století. Tehdy — v době rakousko-uherské monarchie — se hlásila většina obyvatel v Čechách a na Moravě k římskokatolické církvi, menšina byla v evangelické církvi helvétského a augsburského vyznání. Kromě těchto církví zde byla ještě jedna, jež byla státem uznána, a to byla evangelická církev bratrská (ochranovská). Žádné jiné církve (baptistické, svobodná reformovaná) nebyly státem uznány. Rakouská ústava velmi přísně omezovala náboženskou svobodu a to bylo důvodem, proč tvořivší se skupinky věřících církve adventistů s.d. mohly existovat jen na spolkovém základě. Ponejvíce byly organizovány pod krytím názvem „společnost většího světla“.

I když v oné době kazatelé byli pronásledováni a vězněni, i když šíření jakékoli adventní literatury nebylo dovoleno, přece se poselství o přípravě na druhý Kristův příchod šířilo velmi rychle a poměrně v krátké době proniklo do většiny oblastí.

V roce 1893 byli v našich zemích pouze dva členové. První sbor církve adventistů s.d. byl založen v Praze roku 1902. Od oné chvíle bylo do roku 1942 utvořeno dalších 42 sborů s celkovým počtem asi 2000 členů. Z toho by-

lo 1265 dospělých pokřtěných a kolem 800 nepokřtěných. Jestliže bereme v úvahu skutečnost, že členem církve adventistů s.d. se může stát jen ten, kdo celým srdcem uvěří v Pána Ježíše jako Božího Syna, kdo prožil skutečné znovuzrození a je hotov s pomocí Boží plnit i jeho vůli, jak je obsažena v celém Písmu a převážně v Desateru, kdo se zřekne pití alkoholických nápojů a kouření, protože nemáme poskvřňovat svoje tělo, jež je chrámem Ducha svatého, pak musíme uznat, že vzrůst členstva církve adventistů s.d. byl od počátku velký.

POČÁTKY PRÁCE V ČECHÁCH

Do Čech se adventní poselství dostalo již v roce 1890 prostřednictvím bratra Antonína Simona. Tento bratr byl učební v jedné továrně v Hannoveru v Německu. Tam si v roce 1889 kdosi všiml jeho neobyčejného zájmu o duchovní věci, a tak mu půl roku pravidelně posílal časopis „Herold der Wahrheit“, který němečtí adventisté vydávali. Přítomnou pravdu, kterou prostřednictvím tohoto časopisu poznával, začal zvěstovat věřícím sboru baptistů, kde byl členem. Když se však nesešel s pochopením, rozhodl se, že se vrátí do Čech, aby tam šířil trojandělské poselství.

království nemůže dříve přijít, dokud se tato Spasitelova předpověď nesplní.

Chceš-li proto upřímně prosit o příchod jeho království, pak se musíš Bohu odevzdat se slovy: „Ať, já pošlu mne otevřít oči bláznů, aby se obrátili od temnoty hříchů ke světlu, aby se jim dostalo odpuštění hříchů a dědičného podílu mezi těmi, kteří jsou posvácení vírou v Krista.“ (Ct. Iz 6,8) a Skut 26,18).

Chtíš se již dnes občánem Božího království? Raduješ se ze všech výsad, jež jsou dány těm, kteří do něho patří? Uvažuj o následujících citátech z bible a ověř si, jak blízko ti Boží království je:

Radujte se, že vaše jména jsou zapsána v nebesech. (Luk 10,20)

Blahoslaveni jste, když vás lidé budou nenávidět. (Luk 6,22,23)

Radujte se, když jste účastni utrpení Kristových. (1 Petr 4,13)

Radujte se, že můžete doufat ve svého Obhájce. (Zalm 5,12)

Radujte se z Božího spasení. (Zalm 9,15)

Radujte se z Ježíšova návratu. (Jan 16,22)

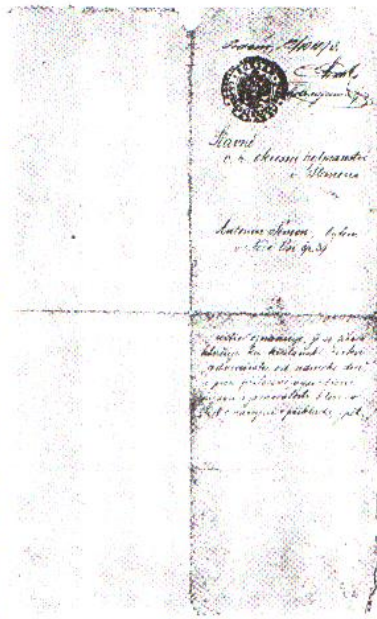
Radujte se ze zně duší pro jeho království. (Jan 4,35,36)

Radujte se, když se ztracená duše navrátí. (Luk 15,6)

Radujte se z naděje Boží slávy. (Řim 5,2)

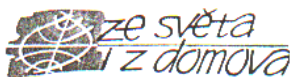
Radujte se ze společenství s jinými občány Božího království. (Řim 12,13)

Jestliže se modlíme „Přijď království tvé“, ma to svůj hluboký význam. Vyznáváme tím, že se chceme řídit jeho plámem, aby království milosti mohlo být budováno v našich srdcích, a my pak mohli vejit do království jeho slávy. H. P.

Dopis, kterým bratr Simon v roce 1893 oznamuje na v. s. okresní hejtmanství do Slaného, že se stal adventistou s.d.

Znamení doby- aktuality

SLAVNOSTNÍ OTEVŘENÍ MODLITEBNY V OLOMOUCI

Po více než dvouleté obětavé práci dokončili olomoučtí bratři a sestry adaptační modlitebny, a tak se mohli v sobotu dne 15. května 1976 opět těmž po čtvrt století shromáždit ve vlastním důstojném stánku. Slavnostních bohoslužeb se zúčastnili bratři z vedení církve i zástupci moravskoslezského sdružení.

PRVNÍ ADVENTISTICKÁ OBET OBCANSKÉ VALKY V SEVERNÍM IRSKU

Občanská válka v Severním Irsku si vyžádala první oběť z řad adventistů s.d. Dvaasedmáctiletý Samuel Millar měl vyposludat jako svědek před soudem, a proto byl v noci 14. ledna 1976 unesen a nato zavražděn.

V SSSR BUDE VYDANO 100 000 BIBLÍ

Ruská pravoslavná církev a Svaz baptistů v SSSR připravují ve spolupráci nové vydání bible v ruštině. V nákladu sto tisíc se dostane do rukou čtenářů jako publikace, vydaná ke stému výročí vydání první ruské bible.

NEW YORK – MESTO ZLOČINŮ

Policejní představení v New Yorku oznámilo, že za rok 1975 bylo v tomto městě spácháno 581 247 zločinů. V porovnání s rokem 1974 je to o 61 422 zločinů více (o 11,8 procenta). Především vzrostl počet krádeží a loupeží, což souvisí se zhoršující se hospodářskou situací. Podle zprávy představení žijí statisíce obyvatel New Yorku ze zločinů. Za uvedeným číslem se skrývá skutečnost, že v roce 1975 byl každou minutu spáchán jeden zločin.

REKORDNÍ CENA ZA RUKOPIS

Dosud největší částka, jaká kdy byla zaplacená za jednotlivý rukopis,

vyplatila Hebrejská univerzita v Jeruzalémě. Za sbírku rabinských zákonů z dvanáctého století, známou pod názvem Mišna, vyplatili 461 000 dolarů.

BUDE SVEDSKO ZEMI NEKURÁKŮ?

Švédové zabývají program, podle kterého by se měli během 25 let stát úrodnou nekuráckou. Švédský národní výbor pro zdraví získal nyní uznání Světové zdravotnické organizace, podle něhož je tento program „nejúrodnější protikuřácký program na světě“.

Podle tohoto plánu se zalutuje důsledná protikuřácká výchova na školách všech stupňů a ve všech mateřských poradnách a klinikách, zrušení všech automatů na prodej cigaret, prodej tabáku a cigaret je omezen pouze na prodejny tabáku, není dovolena jakákoliv reklama cigaret a tabákových výrobků. Do boje proti kouření bude zapojena rozhlas, tisk, televize a film. Pro všechny kuřáky, kteří se chtějí zbavit svého úporného otroctví, se otevírají protikuřácké poradny a je vypracován program, který má pomoci překonat zlovyk kouření.

PAPEŽ ZAMITL REFORMU VOLBY PAPEŽE

Papež Pavel VI. odmítl snahy o reformu dosavadní praxe, podle níž by byl volen nový papež. Ve svém krátkém prohlášení uvedl, že „právo volby papeže náleží výlučně kardinálům svaté římské církve“ a že jakákoliv zasahování ostatních církevních hodnostářů nebo laiků je absolutně vyloučeno.

PRUDKÝ VZESTUP RAKOVINY PLIC U ŽEN V USA

Na kongresu amerických plicních lékařů bylo oznámeno, že prudký vzestup plicní rakoviny u žen je způsoben kouřením. Počet případů onemocnění rakovinou dýchacích cest se v letech 1956–1972 více než zdvojnásobil.

NA ARABSKEM POLOOSTROVĚ POUZE DESET TISÍC KATOLIKŮ

Mezi celkovým počtem 17 miliónů obyvatel arabského poloostrova je podle zprávy z Vatikánu pouze deset tisíc katolíků. Zpráva dále uvádí, že

podle tradice křesťanství přinesl do této oblasti sám apoštol Bartoloměj. V dobách raného křesťanství zde byly četné křesťanské obce, které přetrvaly až do sedmého století, kdy křesťanství bylo vypuzeno islámem. Dále Vatikán připomíná, že po celých dvanáct století v této oblasti nepůsobili katoličtí misionáři.

CINA PŘIPRAVUJE REFORMU PÍSMŮ

Cina připravuje reformu, kterou lze nazvat nejobtížnější ale nejvýznamnější – reformu písma. Dosavadní znakové písmo má být nahrazeno latinou. Odborníci jsou toho názoru, že uskutečnění této reformy si vyžádá celá desetiletí, ne-li generace.

AMERICKTÍ RODIČE ZAKLÁDAJÍ OCHRANNÝ SVAZ PROTI NÁBOŽENSKÝM SEKTŮM

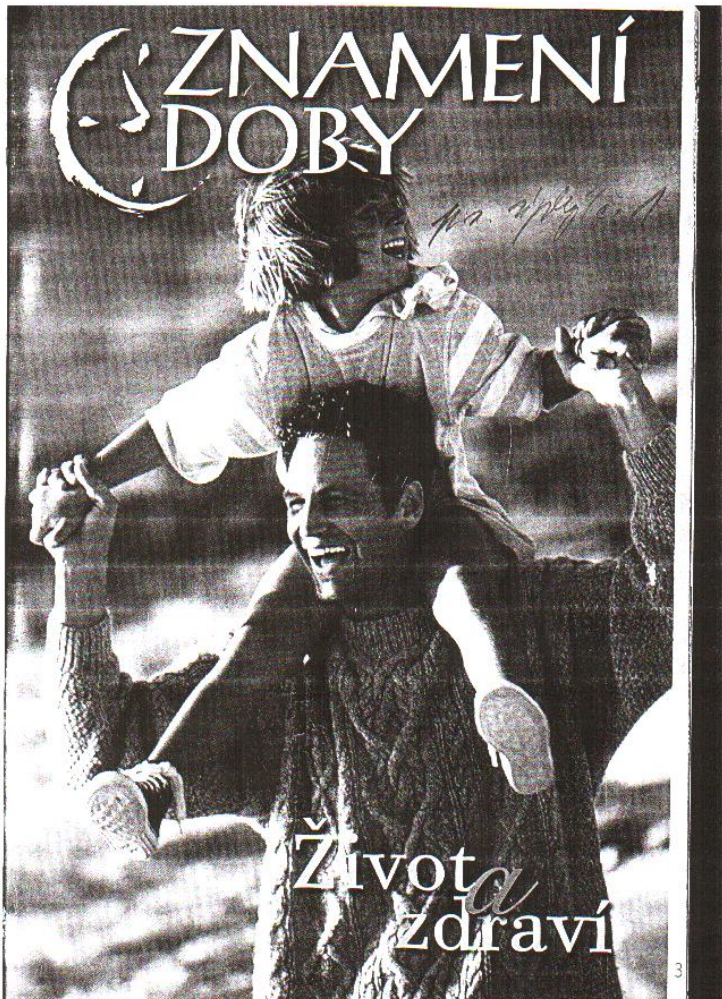
V americké Severní Karolině byl založen ochranný svaz, který má veřejnost informovat o různých nebezpečných sugestivních metodách, které uplatňují četné pseudo-náboženské skupiny. Ve zprávě se praví, že veřejnost – a především mladá lidé – mají být uchráněni před „fyzickým a psychickým terorem“, který tyto fanatické náboženské skupiny uplatňují.

Zájem je zaměřen především proti tzv. „Církvnímu sjednocení korejského boha Slunce Myung Moon“. dále, proti „Mezinárodní společnosti vyznavačů boha Křišny“ a proti „Dětkám Božím“. Ustavujícího shromáždění, které se konalo v sborovém domě presbyteriální církve v Greensboro, se zúčastnilo více než tři sta osob. Na tomto shromáždění jedna matka oznámila, že její dvě dcery se staly fanatickými vyznavačkami Myung-Moonovy sekty a rozhodly se opustit domov. Vedoucí shromáždění prohlásila, že sektám nejde o záchranu, ale o zotročení mladých lidí. „Naše mládež zde prožívá největší „omývání mozků“, jaké je vůbec známé od dob neblaze proslulé Hitlerjugend,“ prohlásila Anna Peacecová, předsedkyně svazu.

ZNAMENÍ DOBY

Číslo 17. Znamení doby, měsíční časopis adventistů s.d. v Československu. Třetí číslo tohoto ročníku vyšlo v červnu 1976. V ústředním církevním nakladatelství v Praze vydává Ústřední rada církve adventistů s.d. v Československu. Odpovědný redaktor Jiří Drejnar. Adresa redakce a administrace: 120 00 Praha 2 – Vinohrady, Londýnská 30, telefon 257863. Tiskne Severozápra, n. p. sídlov 61 v Liberci, ul. B. Března 6. – Cena výtisku 4 Kč. Na 1. stránce obálky Praha, Hradčany se svatovítským chrámem.

Znamení doby- dnes

Jaký smysl má život? Jakou hodnotu má člověk?

Otázku hodnoty člověka řeší v Bibli i král David, když se s údivem Boha ptá: „Co jsem já a co je člověk? A naléhavost otázky dokládá poznámkem: „Nepohrdáš lidským rodem, jen trochu jsi nás omezil, že nejsme jako andělé, světili nám vládu nad svou Zemí, všechno nám tu slouží.“ (Žalm 8 – slovo na cestu)

Otázku týkající se hodnoty člověka Bůh nenechal bez odpovědi. Neodpověděl však slovy, poněvadž ta bychom mohli přestechnout, ale odpověděl skutkem, když v Ježíši Kristu přišel mezi nás a do programu povstání navštívil zafatli i místo, které se nazývá Golgota. Protože jsme se od Boha odvrátili a vydali se na cestu hříchu, který nás zohodnotil, sestoupil právě mezi nás, aby nám vrátil původní cenu a postavil.

Golgota je odpověď na naše otázky

Pochopit, co se stalo na golgotském kříži, znamená poznat, jakou cenu má člověk v očích Božích. Vzdělání tam Bůh životem svého Syna – Ježíše Krista – zaplatil za zvrácení každého z nás. Golgota ovšem není jen pouze cenou člověka, ale ukazuje i na smysl lidského života.

V Iordánském chrámu sv. Pavla, kde je pohřbeno mnoho předních mužů Anglie, mnohou návštěvníci objevili hrob, na němž

je zvláštní nápis: „V pochybnostech jsem žil, v nejistotě umírám a novím, kam odcházím.“

Není to smutná výpověď? Pod náhrobkem kamenem odpočívá muž, který v životě vykonal velké věci a zasloužil se o to, aby jeho tělo bylo uloženo na tak čestném místě. Lidé přicházejí, aby se mu poklonili a připomněli si jeho zásluhy, a přitom čtou posmrtné vyznání, které si nechal napsat na svůj náhrobek.

Ale mnohem smutnější je, že stejným vyznáním třetina nevyzpyteným uzavírají svůj život miliony lidí. Ne všichni je tak otevřeně vyznají, ale to na skutečnosti nic nemění. Pochybnosti, nejistota a neznámý pohled do budoucnosti naplňují nitro vzdělanců i prostých, bohatých i chudých. Lidé vstoupili na Měsíc, pohlédli do nitra atomu, spočítali chromozomy v buňkách. Současný člověk mnoho ví a chce poznat ještě víc, ale na nezákladnější otázky lidského bytí odpověď nchledá: Proč jsem zde? Co mě čeká? Jaký je smysl mého života?

Ukotvit vírou svůj život v Ježíši Kristu znamená zjistit, že pochybnosti a nejistota jsou zbytečné. On svou smrtí a zmrtvýchvstáním přece dokázal, že je možné nad smrtí zvířít a získat nový a věčný život.

Byt dnes křesťanem znamená znát svou cenu a smysl života.

„Bůh nás nestvořil proto, aby nás pak opustil.“

Michelangelo

„Jsou dva druhy lidí, které můžeme nazvat rozumnými: ti, kteří slouží Bohu, protože ho znají, a ti, kteří ho hledají, protože ho neznají.“

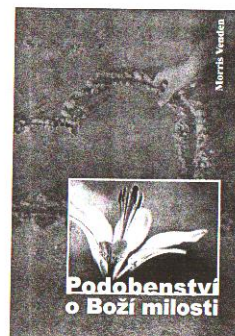
Pascal

„Když Bůh měří člověka, pak nepřikládá míru na hlavu, ale na srdce.“

Autor neznámý

Jaký smysl má život?
Jakou hodnotu má člověk?

Morris Venden

o Boží milosti

Známý autor více než třiceti knih pozoruhodným způsobem aplikuje biblická podobenství na náš každodenní život a nabízí tak odpovědi na řadu otázek, které se na cestě víry před každým otevřívají.

Advent-Orion, Roztocká 5, Praha 6
www.adventorion.cz

8.3.4 Advent

Obsah

Touha po jistotě	8
Národní týden manželství	9
Stále věříme – Křest	12
Liturgie aneb průběh bohoslužby	14
Příloha Pathfinder	17
Příloha Impulz	25
50+	31
Ze světa a z domova	32
Oznámení	37

**Jaká témata Vás zajímají?
O čem by se mělo v Adventu psát více?
V čem můžeme zlepšit časopis Advent?**

Své návrhy a připomínky můžete zasílat na adresu:
hrdinka@adventorion.cz

Předem děkuji.
Dan Hrdinka

Advent

DO MANŽELSTVÍ JE NUTNÉ INVESTOVAT

„Manželská setkání nejsou ‚záchrannou brzdou‘ na problémy v manželství, jsou spíše prostorem, kde je možné se na partnera i život podívat jinak, nově,“ říkájí Olga a Jan Ejemovi, kazatelský pár, který pořádá víkendová i letní manželská setkání.

Manželská setkání – víkendová i týdenní v létě – již mají svou tradici. Kdy se objevila myšlenka dělat tyto akce?

Jan Ejem: V únoru se v Kroměříži připravuje 20. výročí manželských setkání v České republice. Počátky těchto akcí tedy sahají až do doby před rokem 1989. Myšlenka manželských setkání pochází z Finska. Zakladatelem je Kari Törmä, který byl velmi zneklidněn stavem manželství na konci minulého století, a proto se snažil udělat něco pro záchranu manželství. Rozjel projekt manželských setkávání. Byl natolik úspěšný, že zaujal lidi z různých států Evropy. V revolučním roce 1989 se o něm dozvěděli lidé i v naší republice a do Finska vyrazilo několik katolíků a adventistů. Manželská setkání pak začali v rámci naší církve organizovat manželé Vysloužilovi, po nich tuto aktivitu převzali Zástěrovci, potom manželé Staří a po nich my.

Manželská setkání tedy nepocházejí z adventistického prostředí – je to myšlenka nadcírkevní, kterou si církev přizpůsobují „ke svému obrazu“?

Jan Ejem: Ano, naše církve pořádá svá setkání, ale velmi úzce spolupracujeme s organizací YMCA. Tato organizace má možnosti vytvářet zázemí pro tuto činnost a my jsme v současnosti vnímáni jako jeden ze „satelitů“. Tato spolupráce nám umožňuje využívat to, co se jim podařilo rozvinout. Ale i my přispíváme svým dílem – například jsme připravovali několik přednášek do materiálů, které jsou na akcích využívány.

Jak jste se vy jako manželský pár dostali na svá první manželská setkání a co pro vás tato zkušenost znamenala?

Olga Ejemová: Když jsme měli jet poprvé na manželská setkání, tak jsme prožívali takovou „klasiku“: spokojený manžel a tak trochu frustrovaná manželka. On si myslí, že je vše v pořádku – a přitom nekomunikuje, žádná romantika, nenaplníuje potřeby ženy. To je situace v mnoha manželstvích. A protože se to pokládá za standardní stav, ženská „zatan-

